

KRUŠNOHORSKÝ ERZGEBIRGE KRUŠNÉ HORY

Ročník 1 / číslo 12
prosinec 2012
20,- Kč
nebo výhodné předplatné

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD

**Hospodin budiž pochválen
a pokoj lidem dobré vůle**

Z obsahu:

Páter Marek Hříč
Rozhovor měsíce

Čtěte na straně 12

**Historické karty
v Jáchymově**

Čtěte na straně 16

**Zlatá horečka
se vrací do Krušných hor**

Čtěte na straně 22

„Vánoce jsou svátky klidu, nezkoušejte naši třídu“

Vážení horalé a přátelé Krušných hor, asi na nejednu tabuli žáci středních škol napsali svým kantorům anonymní vzkaz třídy, aby do vánočního klidu nevnašeli stres a nezkoušeli. Někdy to zabralo, i za tuhého totáče se mezi učiteli našli jedinci snažící se přiblížit studentům adventní klid. I nyní, bez rizika postihu z nesprávné výchovy, je na místě připomínka adventu, pokorného očekávání radostné vánoční zvěsti. Tak si udělejme pohodlí s Luftem po ruce a zkusme se rozpomenout na barevnou paletu již dvanácti předchozích vydání.

Tmavězelené nulté číslo měsíčníku Krušnohorský LUFT / Herzgebirge vyšlo již v prosinci 2011 s místním betlémem a nespisovným titulkem „Nesem vám noviny“. Následovalo lednové modré vydání, na kterém z obálky zářil úsměv místního lyžaře běžce Lukáše Bauera, který všem čtenářům popřál vítězný rok 2012.

Únorové vydání bylo hnědé, stará rytina na obálce připomínala středověkou hornickou minulost našeho regionu a společné česko-německé úsilí o zápis montánních památek z obou stran Krušných hor na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO do roku 2015. Na obálkách čerstvě zeleného březnového čísla a červenohnědého dubnového vydání byli významní dříve narození horalé, lyžař-skokan Rudolf Höhn a sochař-řezbář Jiří Lain. Zlatožlutá obálka z května patřila Buddhovi z místní vietnamské svatyně. Obálky následujících vydání, jasně červená červnová, světle modrá červencová a světle fialová srpnová, měly společný motiv obnovy místních památek, kapličky sv. Anny, zpřístupnění podzemí Zlatého Kopce a znovu-vybudování křížové cesty v Nejdku z roku 1858. Společným tématem červenohnědé obálky ze září a modrošedé z října byly místní společenské akce, turistická pouť po česko-německém hřebeni Krušných hor,

zakořeněná u nového zvonu míru na Fichtelbergu, a taneční veselí s cimbálem a houslemi na netradičním krušnohorském vinobraní. Minulé žlutošedé obálce vévodí skotský tur na krušnohorských pastvinách v souvislosti s náročným horským zemědělstvím.

Děkujeme vám všem, místním čtenářům i vzdálenějším předplatitelům, inzerátovým sponzorům, vytrvalým distributorům a všem dopisovatelům a podporovatelům, že můžeme nejen bilancovat, ale mít další vydavatelské plány. Tou společnou myšlenkou měsíčníku snad vzniká vzájemná radost a energie, protože platí mudrosloví „sdílená bolest – poloviční bolest, sdílená radost – dvojnásobná radost“.

Přejeme krásné Vánoce a vše dobré v roce 2013 – pokoj lidem dobré vůle.

Vaše redakční rada

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Duchovní sloupek: Měděnecké zjevení
Geistliches: Die Erscheinung von Měděnec..... 3

Co přichystaly zimní areály na sezónu 2012–2013
Was haben die Schiareals für den Winter 2012–2013 vorbereitet 4

Krajkařství v Krušnohoří (2. část)
Das Spitzenklöppeln im Erzgebirge (2. Teil)..... 7

5. ročník sochařské soutěže ART FIGURA 2013 ve Schwarzenbegru
5. Jahrgang des Bildhauerwettbewerbs art figura in Schwarzenberg 8

Zapomenuté příběhy: Památky, pomníky a vzpomínky
Vergessene Geschichten: Gedenkstätten, Denkmäler und Erinnerungen..... 9

Rozhovor: Dnešní době chybí pravdivý způsob života
Gespräch: Der heutigen Zeit fehlt die wahre Art des Lebens..... 12

Tip na výlet: Nevšední vánoční výlet do Betléma
Ausflugstipp: Außergewöhnlicher Weihnachtsausflug nach Betlehem 14

Tajemství nejstarších hracích karet – prezentace objevu, karbanu a Mariáše
Geheimnis der ältesten Spielkarten – Präsentation der Entdeckung..... 16

Jak se Merkelín chystá prožít předvánoční čas
Wie bereitet sich Merkelín auf die Vorweihnachtszeit vor 19

Myslivost: Se zbraní i beze zbraně
Jagd: Mit und ohne Waffe 20

Výběr kulturních, společenských a sportovních možností
Kultur und Sport 21

Závody psích spřežení:
Zlatá horečka se vrací do Krušných hor
Wettbewerb der Hundegespanne: Das Goldfieber kehrt ins Erzgebirge zurück 22

Turisté, těšte se, na Lesné vznikne infocentrum
Touristen, freut euch, in Lesná entsteht eine Touristeninformationsstelle 23

Recept: Krušnohorská štola
Rezept: Der Erzgebirgsstollen..... 23

Další setkání k projektu Zaniklé obce říčky Černá
Weiteres Treffen zum Projekt verschwundene Gemeinden am Schwarzwasser 24

Počasi: Zima očima místních pozorovatelů
Das Wetter: Winter aus der Sicht der örtlichen Beobachter 24

Vážně, nevázně: Evangelium české léta Páně 2012
Ernsthaft, unernsthaft: Das tschechische Evangelium 2012..... 25

**MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
PROSINEC 2012**

Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ LUFT, o.p.s.
IČ: 29160154
Reditel Jiří Kupilík
Sídlo - adresa redakce Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 20 Kč/1 ks
Předplatné pololetní/2012
V místě distributora 100 Kč/6 ks
Poštou na doruč. adresu 200 Kč/6 ks
Do zahraničí poštou: 12 EUR/6 ks

Inzerce cena podle velikosti a opakování tisku po dohodě s vydavatelem 602 415 187
E-mail jirikupilik@volny.cz
E-mail herzgebirgeluft@seznam.cz

Redakční rada
Petr Maglia, tel. 602 381 286
E-mail: maglia@volny.cz
Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová, Michal Urban, Karel Picura
Ulrich Möckel, Eva Skalníková, Václav Kupilík, Jana Magliová, Petr Mikšíček
Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com
Sportovní programy
Eva Hejtmánková
E-mail: hejtmankova.eva@seznam.cz
Internetová správa Jan Maglia
E-mail: maglia.jan@volny.cz
Web www.herzgebirge.cz
Facebook herzgebirge

Distributoři
Potůčky – Lenka Štrauchová
Horní Blatná – Eva Chlumská; U Gity
Pernink – U Patrika, Květinářství
Abertamy – Lenka Löfflerová; U Březiny
Boží Dar – Jitka Peřina; konzum Čáda
Pstruží – Anna Heranová
Merklin – Hedvika Roznerová
Nové Hamry – hotel Schwarz
Vysoká Pec – Iva Hüttnerová
Nejdek – Alena Veselá
Myslivci aj. – Ivana Pečimůthová
Lesná – Mgr. Dana Waldsteinová
Mariánská – hospůdka Krmelec
K. Vary, Krymská-cestovka – Z. Štréblová
K. Vary, Krajská knihovna – Infocentrum
Ostrov, Dům kultury - Infocentrum
Další distributoři jsou vítáni!

Prodej – Infocentra v obcích
Náklad 800 kusů
Uzávěrka příspěvků do příštího vydání měsíčníku je 4. 1. 2013.

Měděnecké zjevení

Se začátkem prosince se Krušné hory převlékly do zimního hávu. Snih je ještě sněhobílý, žádný únorový šedý led. Všichni jsme otevřeli skříně a začali hledat, v čem se vydáme na výšlap nebo jednoduše na nákup. Osobně mám toto období nejraději s běžkami na nohou, fotoaparát na krku, sněžnicemi připevněnými na batohu a horkým grogem v ledvince. Člověk tak totiž zažije to nejmilejší, co zimní krušnohorská krajina nabízí.

Brzy ráno, okolo šesté, musí člověk vylézt z postele. Tělo musí být rozhodnější než rozum a nesmíte mu dát moc šance, aby vám do vašeho zámeru mluvalo. Nesmíte si od lenivce ve vás o tom nechat jen zdát. Fantazii na to rozhodně má. Ale s realitou se to srovnat nedá. Naštěstí v zimě vychází slunce v „křesťanskou dobu“ a nemusíte vstávat ve čtyři ráno jako v létě. To bývá nejpádňější argument i pro ty nejlinější z nás – v zimě je to přece nejlehčí. Jo a taky určitě nevěřte vnitřnímu hlasu, který říká, že východ slunce je přece stejný jako západ. Není. Ráno je magické a v ranní mlze zahlédnete končící rejdy víl a skřítků, na námraze na silnici můžete sledovat jejich taneční kroky a něco se od nich naučit. Ve-

čer z toho nenaleznete nic. Přišli jste pozdě a zároveň příliš brzy.

S namíchaným grogem a placátkou tuzemáku do foroty hážu všechno do batohu, vracím se pro rukavice a malý statívek, ze kterého se krásně fotografuji námrazy, a sedám do auta. Všude na karlovarské straně je azúro, takže očekávám, že mlha bude na ústecké straně. Většinou se to tak střídá. A je to tak, mlha sedí na hřebeni od Horní Halže. Doufám, že mi živly budou přát, a jedu dál. Mým cílem je Mědník. Vysedám na Měděnci, nandávám sněžnice a stoupám na tamní krásnou horu. Kolem mne je mlha, ale doufám, že špička s kapličkou bude nad ní. Těsně u ní se začíná mlha rozestupovat a já přestávám vnímat čas. Jeden krásnější motiv střídá druhý. Zjišťuji, že bych potřeboval alespoň tři fotoaparáty. Zrovna vylézalo slunce z mlhy a ozářilo krásné námrazy, které byly tehdy obzvláště silné. V ledvince mi stydne čaj. Mám hlad, ale nemám chuť a čas. Nad Přísečnicí se zvedá mlha a slunce ozařuje celý hřeben. Prožívám zadostiučinění. Mozek mě plácá po zádech a děkuje, že jsem ho vzal s sebou. Až sem ho totiž dotáhlo srdce. A to vždy ví, proč dělá, co dělá. Vše je

barevné, klidné a tak vzácné. Počítám, že za hodinu bude všechna ta krása pryč. Ranní fotografování je vždy o víře ve štěstí. Ten den, 30. prosince 2010, jsem ho měl vrchovatě. Krušné hory tehdy byly nejkrásnější, jaké jsem kdy v zimě směl zažít. Od Klínovce až po Lesenskou pláň se střídaly růžové a modré tóny, řídké mlhy. Po dvaceti minutách jsem se otočil zpátky čelem ke slunci a oněměl. Z mlhy pode mnou se vynořil kříž. Nic než slunce, mlha a kříž. Postupně se začala odhalovat i kostelní věž a střecha. Po chvíli i komíny, ze kterých se kouřilo, další střechy, dráty elektrického vedení. Jako by ze země během půl hodiny vyvstalo městečko Měděnec. Velkolepé představení, co krušnomlha dovede. Právě vánoční zjevení a pro mne to bylo, jako když jsem byl malý a táta mi odhalil pod šátkem ukrytý betlém. Spousty domečků, postaviček, stromečků a nad nimi svítící padající hvězda.

Od té doby stále doufám, že se mi poštěstí toto zvednutí mlžné opony zažít ještě jednou a nejlépe ještě s někým. Věřím, že takový společný zážitek umí spojovat lidi mezi sebou, ale i s krajem, kde žijí nebo kde jsou pouze na návštěvě. Podobné zážitky

dovedou lidi přikovat k zemi, k místu. Zažili zde totiž zjevení.

Musel jsem to s někým probrat, a tak jsem na Božím Daru nasadil běžky a vydal se vstříc krušnohorským zimním bulvárům. Ve stopě jsou si všichni rovni, potkáte tu hoteliéra, starostu, souseda. Všichni funí, potí se a vozí se po matičce zemi. Jsou to legrační figurky, které okukují, jak to komu jde, kdo zhubnul, kdo přibral a kdo má nové vybavení. Dofuněl jsem za Honzou Kulhánkem do kiosku „Krmelec“ a tam si dal dva svařáky, pivo a párek. Honzovi jsem s očima navrch hlavy vyprávěl o měděneckém zjevení. Místňák jako on jen chápavě přikyvoval a přiléval svařák. „Jó, hochu, to jsou ty naše hory. Za jiný bych je nevyměnil.“ Od vánočního času na hřebeni Krušných hor jsem si nepřál nikdy více a jsem rád, že jej takto mohu trávit se skvělými lidmi tady nahoře i v dalších letech. Člověk už ví, o čem to kdysi ten Anton Günther zpíval.

**Petr Mikšíček jako
Péta Krušnošlápek**

P. S.: 30. 12. 2012 sraz v 7:50 opět na Mědníku... OK?

Co přichystaly zimní areály na sezónu 2012–2013

Co nám přichystaly zimní areály v našem okolí na sezónu 2012 – 2013? „Bude zima, bude mráz, kam se ptáčku, kam schováš? Kampak bych se schovával, lyže, snowboard, areál.“ Tak by se to dalo možná charakterizovat ve verších, jednou větou. My jsme si ale pro vás připravili slovy provozovatelů trochu podrobnější informace, které se jistě budou hodit. A vezmeme je hezky popořádku od Nových Hamrů až po Boží Dar.

Nové Hamry

Nové Hamry, schované v údolí před řaděním zimních živlů, nabízejí přímo v obci hned tři možnosti sjezdování pro všechny kategorie lyžařů, včetně těch nejmenších.

Velká sjezdovka a sjezdovka U Smrku
Vlek na Velké sjezdovce v Nových Hamrech se tuto sezónu vrací k pravidelnému provozu a zároveň bude obnoven i provoz na sjezdovce U Smrku. Obě lanovky dohromady tak zpřístupní svahy, které potěší každého lyžaře, od modré pro úplné začátečníky po vyhlášený buben na Velké, který umí být výzvou i pro ty nejzkušenější. Lyžařská škola nabídne kurzy lyžování a snowboardingu jak pro ty nejmenší, kteří na dětském vleku mohou zkusit své první lyžařské krůčky, tak pro ostatní, kteří začínají nebo se chtějí v pohybu na svahu dále zdokonalovat. Jako odměna nebo povzbuzení za vynaloženou námahu může být

horká čokoláda nebo svačák v bufetu na sjezdovce.

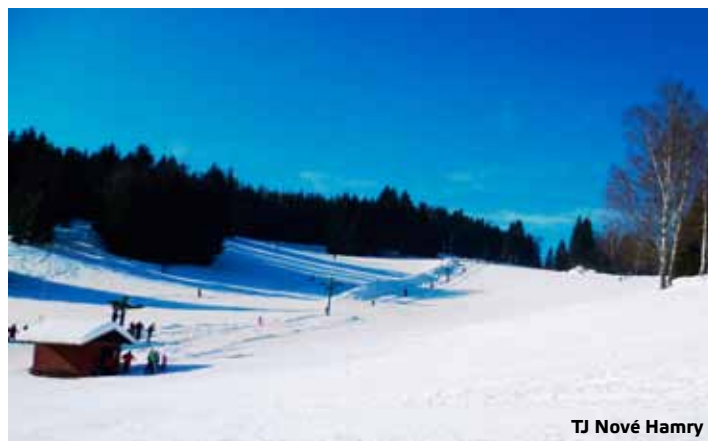
Markéta Šteříková

Kontakt: m.sterikova@seznam.cz,
tel: +420 777 312 417

Sjezdovky TJ Nové Hamry

TJ Nové Hamry provozuje v areálu nad kostelem tři lyžařské vleky:

- vlek U Modřínu – délka 480 metrů, kapacita 410 osob za hodinu,
- vlek Nad Kostelem – délka 315 metrů, kapacita 680 osob za hodinu,
- Dětský vlek – délka 150 metrů.

TJ Nové Hamry

Lyžařský areál je vhodný nejen pro pokročilé lyžaře, ale i pro rodiny s dětmi a školní lyžařské kurzy. Všechny vleky jsou navzájem dostupné a lze je využívat na jednotné jízdné. V areálu se nachází bufet s občerstvením a výhledem na celý skiareál a obec Nové Hamry.

TJ bude v letošní lyžařské sezóně opět pořádat každou neděli oblíbené lyžařské závody pro mládež všech věkových ka-

tegorií. Každý závod bude samostatně vyhodnocen a nejlepší závodník celého ročníku získá pohár TJ Nové Hamry.

U areálu je možnost bezplatného parkování na parkovišti u kostela. Všichni příznivci zimních sportů jsou srdečně zváni. Aktuální informace lze během zimy získat na www.skihamry.cz.

Martin Štěrba

ABC SKI Nové Hamry

ABC SKI Nové Hamry vás zve k návštěvě v nadcházející zimní sezóně 2012–2013. Nezvyšujeme ceny posky-

tradici pod vedením zkušených instruktorů a pod záštitou majitele doplňujeme o nové zajímavé atrakce pro děti. Bezprostředně u areálu je k dispozici bezplatné veřejné parkoviště, které je v letošním roce rozšířeno o další plochu. Naše zasněžovací zařízení je připraveno na vhodné počasí, abychom vytvořili pro návštěvníky co nejlepší lyžařské podmínky. Těšíme se na vaši návštěvu!

Tomáš Naňka

Potůčky

Ve Skiareálu Potůčky sází pan Plachý na prověřenou kvalitu jak sportovní, tak i v úrovni občerstvení.

Skiareál Potůčky

Po pětiletém provozu areálu jsme v letošním roce museli udělat celkovou inspekci vleku a defektoskopii lana, na základě které bude vydán Drážním úřadem průkaz UTZ nezbytný k provozu vleku. Dále jsme se rozhodli rozšířit bufet o 25 míst včetně zázemí (kuchyň, sklad). Pro nejmenší jsme vybudovali dětský vlek s nízkým vedením lana o délce 120 m.

V průběhu sezóny plánujeme mnoho akcí, vše začne silvestrovským lyžováním od 18:00 do 24:00, plánujeme skicross, závod v obřím slalomu, maškarní na lyžích, vepřové hody, sobotní losování večerních permanentek a další.

Důležitou informací je, že ceny permanentek zůstanou stejné jako v loňské sezóně! Veškeré informace o dění v našem areálu můžete sledovat na stránkách www.skipot.cz a na našem facebooku. Těšíme se na všechny vyznavače zimních sportů.

S pozdravem za SKIPOT TEAM

Marek Plachý

Pernink

V Perninku na severní straně horského hřebene s tradičně dobrými sněhovými podmínkami soupeří o přízeň lyžařů areály u nádraží a Velflink.

Velká sjezdovka

Lyžařská škola ABC SKI

Z nabízených služeb upozorňujeme na možnost vypůjčení kompletů lyžařského vybavení na celou sezónu za výhodné ceny, rovněž jsou v půjčovně k dispozici letošní modely lyží SPOR-TEN. Na měsíc únor připravujeme znovu předváděcí akci sjezdových i běžeckých lyží SPOR-TEN. Už nyní můžete využít kompletní servis lyží i snowboardů na stroji Wintersteiger, dále je možné zakoupit nové i použité sportovní vybavení.

Naši lyžařskou školu se sedmiletou

Skiareál Pernink – nádraží

Novinkou pro sezónu 2012–2013 je, že sjezdovka byla rozšířena, a tím bude více volného lyžování zvláště pro snowboard. Doba provozu bude prodloužena do 18:00, což přivítají ti, kteří se ještě chtějí odpoledne svést, samozřejmě tomu bude přizpůsobena i provozní doba bufetu a půjčovny lyží. Ceník jízdného bude upraven pro krátké i dlouhé lyžování. Ve školičce lyžování si bude možné zaplatit výuku na několik dní.

Na lyžařský areál navazuje osvětlené běžecké kolečko, na kterém si můžou zaběhat ti, kteří nechtějí na sjezdovky nebo na snowboard. V blízkosti areálu je i svah na sáňkování a opět bude v provozu dětský skútr. Cestující vlakem mají při předložení jízdenky 10% slevu, senioři nad 65 let slevu 20%.

Rudolf Holý

Skiareál Velflink

Novinkou v letošní sezóně budou turnikety s odbavováním pomocí čipové

Velflink

karty. Na „pomě“ (vleku ve školičce lyžování) bude zvýhodněné jízdné.

Eva Nováková

Abertamy

V Abertamech hodlá nový majitel obou areálů ukázat, že vedle nově budovaného velkoareálu Plešivec se dá zlepšit i stávající zařízení „starého abertamského vleku“.

Lyžařský areál Abertamy

Provozovatelé chtějí pokračovat v nastaveném trendu a poskytovat návštěvníkům ty nejvyšší služby. Vše za stejné ceny jako v loňském roce. Lyžaři se můžou zejména těšit na pohyblivý pás pro výuku těch nejmenších, který byl jako první v Karlovarském kraji pořízen letos v únoru. Nová rolba Leitwolf zajistí špičkově připravenou sjezdovku a vybudovaný teplý bufet přivítají ti, kteří se budou chtít ohřát či občerstvit. Lyžařská škola a půjčovna je samozřejmostí. Na vaši návštěvu se těší celý tým. Více na www.skiarealabertamy.cz.

Lyžařský areál Plešivec zahájil stavbu

V průběhu října zahájilo sdružení Strabag – Leitner stavbu nového, především v okolí Abertam očekávaného Lyžařského areálu Plešivec. Veřejnou zakázku vyhrála stavební firma Strabag a italská společnost Leitner,

Pohyblivý pás v Abertamech

kteřá je jedním z nejvýznamnějších výrobců lanových technologií na světě. Plnoautomatické zasněžování bude dodávat nově vzniklá společnost DemacLenko, dceřiná společnost společnosti Leitner. Hlavní práce se v současné době soustředí těsně pod Plešivcem a v oblasti Modesgrundu. Jde především o terénní úpravy a budování retenčních nádrží pro budoucí zasněžování. O průběhu stavby vás budeme informovat.

Petr Voráček

Jáchymov

Jáchymov vedle místní „klasiky“ přímo ve městě prezentují perfektní služby na sjezdovkách Neklid nad Božím Dárem.

Skiareál Jáchymov – střed

Lyžařský sjezdový areál Jáchymov – střed má krásné upravované široké sjezdovky, které uspokojí milovníky bílého sportu všech kategorií. Dětem a začátečnickům slouží mírný svah „modrá – turistická“, carveri i ostatní návštěvníci areálu si přijdou na své na širokých sjezdovkách „černá“

a „červená“. Vyznavačům volných terénů skýtají louky dostatek prostoru. Do areálu se dostanete od Karlových Varů v Jáchymově hned doleva do zadu za paneláky ve směru na Popov. Parkoviště je samozřejmě zdarma. Návštěvníkům slouží kotvový vlek s kotvami BLV dlouhý 700 m a s převýšením 200 m. Sjezdovka „černá“ má umělé osvětlení a večerní provoz.

Areál nemá umělé zasněžování, sledujte proto stránky jachymovstred.cz. V areálu je sociální zázemí s občerstvením v teple. Bude se vám tu jistě líbit.

Jan Svoboda,
předseda TJ Jáchymov

Skiareál Boží Dar – Neklid

S nadcházející zimní sezónou vám přinášíme pár informací a novinek ze skiareálu na Neklidu, který dále figuruje na lyžařské mapě Krušných hor a má pořád co nabídnout.

Na jihozápadním svahu postavený skiareál s dlouhou historií vítá za dob-

Neklid

rého počasí návštěvníky epickým pohledem do karlovarské kotliny. Slunné jižní svahy nabízejí příjemné svezení na širokých sjezdovkách v horní, plošší části areálu, dvě sjezdovky vedou až hluboko do údolí potoka Veseřice, který na svazích Neklidu a v přilehlých le-

lyžařům jsou k dispozici dva kryté bufety s venkovní terasou a dvě menší venkovní občerstvení.

Areál má dobré zázemí v přilehlém Božím Daru, který nabízí standardní služby lyžařského střediska, ubytovací kapacity, restaurace, půjčovny vy-

Neklid

sích pramení. Celkové převýšení areálu je necelých 300 výškových metrů, nejvyšším bodem je výstupní stanice všech vleků ve výšce 1 135 m n. m.

Oproti rychle se rozvíjejícím sousedním areálům plyne čas na Neklidu pomaleji, ale o to příjemněji. O přepravu lyžařů se starají tři kotvy, dvě pomy a jedna starší tříseďáková lanovka, která vede uprostřed celého areálu a obsluhuje tak prakticky všechny sjezdovky. Areál také nabízí kvalitní snowpark ve své centrální části. Výhodou areálu je vyvážená kapacita nové zpevněných a rozšířených parkovišť, přepravní kapacita a kapacita sjezdovek. Díky tomu nedochází k hromadění návštěvníků ve frontách ani k tlačení na sjezdovkách. Znaveným

bavení i lyžařské školy. V obci se také nachází sběrné místo strojového skiservisu. Z Božího Daru je areál dobře dostupný vlekem „Za Prahou“.

Skiareál Boží Dar – Neklid připravil pro nadcházející sezonu několik drobných zlepšení a novinek. Mimo již zmiňovaného rozšíření parkovišť došlo k prokácení a rozšíření nejprudší sjezdovky Karas. Postaršímu duchu areálu odpovídá i jeho cenová politika, ceny jsou lidové a děti do 6 let jezdí v celém areálu zdarma. Areál je dobrou volbou pro všechny, kteří si chtějí především zalyžovat, a přitom nehledají alpské vymoženosti a nejmodernější technologie. Více informací najdete na www.skiarealneklid.cz.

Filip Majkus

Boží Dar

Boží Dar – to je zimní mekka sjezdového lyžování pro děti a začátečníky v podání firmy Novako se stále novými a novými nápady pro rozptýlení a dobrou zábavu.

Areál NOVAKO

na Božím Daru v novém

Rodinný sportovní areál v centru Božího Daru vstupuje již do své 18. sezóny, jejíž zahájení proběhlo v neděli 9. 12. 2012 sportovně-zábavným programem. Vlek jsou v provozu a dále náš areál nabízí tyto služby – půjčovnu lyží a snowboardů, servis lyží, sociální zázemí, bufik. Parkoviště pro naše zákazníky je zdarma. Na největší atrakci areálu – snowtubing – budeme muset asi ještě chvíli počkat, až bude hodně sněhu. O víkendech se můžou děti zase těšit na cvičení s medvědem Číkem a tradiční závody. Na novou sezonu jsme připravili tři novinky:

- Nový odbavovací systém na bezdotykové karty, který usnadní průchod turnikety hlavně dětem.
- Prckové, začátečníci a klienti lyžařské školy Novako určitě ocení 30 m dlouhý pohyblivý koberec Sun Kid.
- Další novinku připravila naše lyžařská škola pro běžecké lyžařské nadšence, kteří mají zájem proniknout do tajů úspěchů karlovarského běžeckého lyžování pod vedením Jana Nováka. Vypsala několik dvoudenních kurzů pro začátečníky i pro pokročilé, pro klasiky i bruslaře. Zatím jde o tyto termíny: letos 21.–22. 12. a 28.–29. 12., v lednu 2013 pak 12.–13. 1. 19.–20. 1. a 26.–27. 1. Únorové a březnové termíny se vypíší až podle zájmu.

Více o našem areálu včetně fotogalerie, videa a webové kamery se dozvíte na www.novako-ski.cz, www.skolanovako.cz, www.skola-bezky.cz. Těšíme se na vás.

Nováková

Horní Blatná na závěr

V Horní Blatné je jediná klasická sáňkařská dráha z Blatenského vrchu (s občerstvením) do města. Se zasněžováním jsem začal již 18. 11. 2012. Vážení přátelé zimy v Krušných horách, uvedené informace se jen vzdáleně blíží tomu, co se ve skutečnosti chystá. Konečné zhodnocení je ale plně na vás a vaší spokojenosti. Přijedte.

Informace sestavil Jiří Kupilík, Horní Blatná

18. 11. 2012: Jiří Kupilík zasněžuje sáňkařskou dráhu v Horní Blatné

Krajkářství v Krušnohoří (2. část)

Seriál o krajkářství pokračuje druhým dílem, ve kterém bude slovo o výrobě krajek v 19. a 20. století.

Výroba krajek v 19. století

Hospodářské změny v 19. století a vynález strojní výroby krajek (1809) vedly zákonitě ke stagnaci ruční produkce krajek. Do té doby velice rozvinutá domácí výroba paličkových krajek byla v chudých oblastech severozápadního Krušnohoří mnohdy hlavním zdrojem příjmů nemajetných rodin. Ruční práce však nemohla konkurovat levnějším krajkám strojovým. Aby se vrátila poptávka po ručně zhotovené krajkě, musela mít oproti strojové krajkě komplikovanější vzor, který se nedal strojně vyrobit. I přesto byl vliv průmyslové revoluce na ruční produkci neudržitelný stejně jako dovoz neuvěřitelně levných krajek z Číny. Když ve 2. polovině 19. století přinesli evropští misionáři do asijských zemí znalost paličkování, bylo zřejmé, že cena dovezených krajek bude na evropském trhu vážnou konkurencí domácí produkci.

Zdatnější podnikatelé, kteří se nebáli investovat, začali v první polovině 19. století s produkcí strojových krajek (v Nejdku, Nové Roli, Perninku, Kraslicích a Vejprtech). Nově však vznikaly například i přádelny, tkalcovny, pletárny, ba dokonce i papírny,

mnoho paličkárek pro udržení tíživé sociální situace opouštělo své řemeslo a odcházelo do nově vzniklých podniků, kde jim byla poskytnuta jistá mzda. Obchodníci byli těžkou situací na trhu nuceni hledat i jiné možnosti odbytu, a tak začaly být krušnohorské krajky dodávány i na americký trh.

Na konci 19. století můžeme sledovat částečné oživení ruční výroby. Krajka začala být pro svoji originalitu více ceněna, byla pevnější a také déle vydržela, začala být opět žádanější. Na přelomu století se v Krušnohoří paličkováním zabývalo stále ještě na 20 000 žen.

Ve druhé polovině 19. století bylo krajkářství na české straně Krušných hor silně podporováno Obchodní komorou v Chebu, která pořádala krajkářské kurzy, výstavy a soutěže v navrhování nových vzorů s finanční odměnou pro vítězné práce.

Výroba krajek ve 20. století

Secese byla posledním stylem, kdy se krajka – ať ruční či strojová – dokázala plně uplatnit jak v oděvním, tak v interiérové formě. V této době zažívá krajka obrovský rozkvět. Na odbyty šly především velmi složitými krajkovými výrobky s náročnými vzory. Zdaleka se již nevyráběly jen metrové krajky, na přelomu 19. a 20. století byly v ob-

Přes dlouhou zimu, kdy nebyla práce v lese, přidali ruku k dílu i muži, a jak je vidět, paličkování jim šlo pěkně od ruky (foto R. Fuchs, asi kolem 1925)

libě zejména límce, pokrývky na stoly různých velikostí, vsadky do prádla, přehozy na postel či záclony. V tomto období bylo odborné krajkářské školství na vysoké úrovni, krajky navrhovali dokonce i významní umělci, vzorník krajek vytvořil například i Alfons Mucha.

První světová válka však učinila krajkové konjunkturu definitivní konec. Za války chodily krušnohorské krajkářky do úrodnějších míst v Podkrušnohoří a měnily tam krajky za cukr, mouku, obilí nebo jiné základní potraviny.

Výše popsaná aktivita chebské obchodní komory neskončila ani po první světové válce, na její popud se sna-

Paličkování se v rodině mnohdy věnovaly i tři generace a často nejenom ženy (2. polovina 19. století)

žila vláda v Praze různými nařízeními omezovat dovoz cizích krajek a řešit situaci domácích výrobců a obchodníků s krajkami. I přesto byla situace po rozpadu Rakouska-Uherska pro krajkářky stále velmi tíživá, jejich domácí práce patřila k nejhůře placeným zaměstnáním. Ve 20. letech si zručná krajkářka vydělala za 8 až 10 hodin práce 8 až 15 Kč, přitom cena například 1 kg chleba stál 4 Kč a 1 kg cukru 7,50 Kč.

Největším problémem byly krajky dovezené z Číny, které měly na trhu bezkonkurenční ceny. Například v roce 1927 stál 1 metr čínské ruční krajky pouhých 3,65 Kč, zatímco 1 m krajky upalčované v Krušnohoří byl za 7,45 Kč.

V drsném Krušnohoří byla často pro rodinu výroba krajek jediným zdrojem obživy (kolem roku 1850)

Aby mohli výrobci i obchodníci lépe hájit a prosazovat své zájmy, vznikl v Nejdku Spolek výrobců a obchodníků s ručně vyráběnými krajkami, ovšem nutno dodat, že se jejich situace nijak výrazně nezlepšila. V meziválečném období

minulého století zájem o paličkovanou krajku nezadržitelně klesal. Ve 30. letech německá vláda zakázala dovoz českých krajek do Sask, které bylo dosud největším odběratelem krajek z českého Krušnohoří. Odbyt produkce v té době

Krušnohorská světnice kolem roku 1900

Dlouhé zimní večery v Krušnohoří (2. polovina 19. století)

zachraňoval již jen vývoz do USA.

Po druhé světové válce se krajčářské výrobky používaly ojediněle, poptávka byla minimální, zcela se rozpadla domácí výroba s faktorským systémem prodeje. Tento systém již nebyl nikdy obnoven na české ani německé straně Krušnohoří. Po odsunu většiny německého obyvatelstva zůstalo v českém

Krušnohoří ruční paličkování krajek pouze individuální zálibou některých žen ve snaze navázat na tradiční řemeslnou výrobu. Nakrátko se však ještě v některých místech obnovila tovární výroba strojových krajek, například v Kraslicích, Vejprtech či Perninku.

Lenka Zubačová
Muzeum Karlovy Vary

5. ročník sochařské soutěže ART FIGURA Vyřež mi milé slovo / Säge mir ein liebes Wort

Soutěž ART FIGURA 2012 na téma „Mezi horou a hlubokým, hlubokým údolím...“ se jako jediný Čech zúčastnil sochař-řezbář Jiří Lain z Abertam se sochou, kterou nazval „Písně Krušnohoří / Když Anton Günter hrál“

Už popáté se v roce 2013 bude konat výstava k udělení umělecké ceny ART FIGURA města Schwarzenberg. Jde o zvláštní ocenění, o setkání umělců na výstavě s předem určeným tématem, jímž tentokrát bude téma Vyřež mi milé slovo. Kurátorka vybere z předložených prací díla, která budou umístěna v zámeckém muzeu a volně kolem muzea a blízkého kostela ve Schwarzenbergu tak, aby každé dílo mohlo vyniknout. Ke dni otevření výstavy rozhodne porota o udělení první, druhé a třetí ceny. Peníze spojené s těmito cenami poskytuje jako dar banka Erzgebirgssparkasse (Krušnohorská spořitelna). V průběhu výstavy se pořádají přednášky, kolokvia a workshopy (pracovní semináře). Při ukončení výstavy je ještě předána cena publika. Povinností vítězného autora je být členem poroty v následujícím roce. Z výstavy se vydává katalog.

Cena ART FIGURA města Schwar-

zenberg je slavná po celém Německu. Jako kurátorka bych uvítala, kdyby se do soutěže o tuto cenu přihlásili také kolegové z Čech.

Anna Franziska Schwarzbach
kurátorka ceny ART FIGURA 2013
v Berlíně, 21. 11. 2012, psáno pro Luft
překlad a foto z 25. 9. 2011 Petr Maglia

Podmínky a termíny soutěže

Přihláška a překlad přihlášky do sochařské soutěže ART FIGURA 2013 je pro zájemce k dispozici v naší redakci. Soutěží se o ceny 3 000 / 2 000 / 1 000 eur, 500 eur je cena publika. Dílo přihlášené do soutěže je limitováno rozměry 2,5 x 1,3 x 0,75 m (výška x šířka x hloubka) a hmotností do 75 kg pro instalaci uvnitř a 1 000 kg pro instalaci venku. Dovoz a odvoz díla si autor zajišťuje na vlastní náklady. Pro publikaci v katalogu autor dodá fotoportrét a životopis (minimálně příjmení, jméno, rok narození, místo narození, ukončené vzdělání, místo působení, e-adresu) a krátký popis díla (max. 250 znaků včetně mezer).

Termíny:

24. 4. 2013	Ukončení elektronických přihlášek do soutěže
22. až 26. 07. 2013	Dovoz díla na místo do Schwarzenbergu
2. 8. 2013 10:00	Jednání poroty – rozhodnutí o cenách
19:00	Slavnostní otevření výstavy a zveřejnění vítězů
3. 8 až 3. 10. 2013	Výstava k udělení cen 5. schwarzenberské ceny ART FIGURA
2. 10. 2013 19:00	Slavnostní ukončení výstavy s vyhlášením ceny publika

Po stopě pomníku na cestě u Ryžovny

Taky se vám to už stalo? Mnohokrát jste prošli stejnou cestu, až jste najednou objevili nějakou zajímavost, které jste si doposud nevšimli, a přitom tam byla drahnou dobu? Tak i já jsem mnohokrát šel pěšky, na lyžích či jel na kole od Českého mlýna na Mílov. Až najednou můj pohled padl na opracovaný kámen na křižovatce Českomlýnské a Mílovské cesty přímo proti přístřešku, který tu dnes stojí. Na první pohled zjevně pomník. Při bližším pohledu byl patrný i vytesaný nápis, ovšem nečitelný. Stačilo vzít hrst trávy, několikrát po kameni přejet a už se některá písmena objevila.

nápis „Zur Erinnerung in den hier stationen gewesen Föhrster Anton Gröger gefallen am 8. September 1914 in. ríkopi Slavonien in 29. Lebensjahr“.

Už jsem znal jméno, povolání, den a měsíc, kdy Anton padl, ale chyběl rok (je na pomníku uražen a mohl to být kterýkoli rok Velké války), od kterého by šlo odvodit i rok narození. A začalo hledání. V božidarské matrice narozených uveden nebyl. V Oblastním archivu v Karlových Varech také žádná stopa, ale aspoň rada obrátit se s dotazem na Vojenský ústřední

Pomník krušnohorskému lesníkovi: Anton Gröger, 1885–1914 (foto AV, 29. 9. 2012)

Při troše domýšlení bylo možno vyluštit první řádek „Zur Erinnerung“ a o pár řádek níže „Anton“. Ale jakou událost a kterého Antona má tento pomník připomínat, zůstalo utajeno.

Tak jsem jezdil na místo a zkoušel neúspěšně různé způsoby, jak tento vzkaz dávných obyvatel Krušných hor zvýraznit. Přišla zima a během ní i myšlenka kámen přebrousit. V Hroznětině mi pan kameník dal, kromě rady, pár pro něj už nepoužitelných brusných kamenů a bylo možné opět k pomníčku vyrazit. Po nějaké době broušení byl zřetelný

A tak nyní známe výšku, barvu očí a další údaje. I to, že padl v boji nikoliv 8., ale 9. 9. 1914, a byl tak jednou z prvních obětí 1. světové války, v níž první výstřely padly 29. 7. 1914. Víme také, že k 12. setnině 92. pěšího pluku odjel jako záložník 28. 7. 1914 a padl ve Slavonii u obce Zarak, kde našel i místo posledního odpočinku. Ale stále nám chybí datum narození, které

Tabulka s údaji o pomníku (foto AV, 29. 9. 2012)

v kmenovém listu uvedeno není. Jako místo narození je tam ale uveden St. Joachimsthal. Hledejme tedy v jáchymovské matrice. V ní nacházíme, že na svět přivedla Antona 10. 10. 1885

Otilie Franziska Gröger, přičemž otec není uveden.

A tak nám po sto letech jeden omšely kámen přiblížil krušnohorského lesníka, který měl tu obrovskou smůlu, že právě v jeho době se nemohli státníci domluvit a své spory začali vyřizovat zbraněmi. Anton svůj les, který tak důvěrně znal, již nikdy nespasil a měsíc před dovršením svého 30. roku položil život v jejich zájmu. Jeho jméno najdeme i mezi mnoha dalšími na pomníku padlým na náměstí v Božím Daru. Téměř po roce byla Antonovi za statečnost a příkladné chování před nepřítelem udělena posmrtně Stříbrná medaile za chrabrost II. třídy.

O osud zapomenutého pomníku se zajímal Aleš Verner, který pomník opravil a zjištěné údaje uvedl na tabulce vedle něj

Další informace o pomníčku lesníka Grögera přináší pojednání Halbmeil in Böhmen, které před deseti roky sepsal na základě svých osobních vzpomínek z doby před druhou světovou válkou a rodinných vyprávění zdejší rodák Heinz Hamann. Podle něj nechala pomník zesnulého Antona postavit jeho matka, vlastní pomník včetně dnes již nedochovaného soklu přitom nestál tam, kde nyní, ale na druhé straně Mílovské cesty. Hamann uvádí i jméno vesnice, kde Anton padl a které bylo na pomníku vytesáno, ale dnes již není dobře čitelné – jde o obec Hrtkovci, ležící nedaleko Bělehradu v Srbsku. Díky tomu je možné opravit i údaj Vojenského ústředního archivu o místě skonu halbmeilského lesníka – nešlo o Sarak, ale Jarak, místo nacházející se v těsné blízkosti obce Hrtkovci. K záměně došlo zřejmě v důsledku podobného psaní hlásek S a J. Haman navíc ve své práci zveřejnil i předválečnou fotografii pomníku s lesníkovou podobiznou, kterou přetiskujeme.

Dodejme, že Halbmeil, který původně patřil pod Ryžovnu a stálo v něm devět domů, byl po druhé světové válce přejmenován na Rozhraní či Mílov, ale dříve než se nové pojmenování stačilo vžít, byla osada v 50. letech kompletně zbourána.

Michal Urban

Aby paměť nevyhasínala

Měsíčníkem Krušnohorský Luft / Herzgebirge se snažíme bránit paměť Krušných hor a mezi jejich přáteli hledáme spojence proti jejímu vyhasínání. Naši dopisovatelé, jako nyní Aleš Verner, kterému děkujeme, nám v tomto úsilí pomáhají. Zajímalo nás, kdo má v našem okolí zásluhu na opravách a obnově pomníků, a asi ne náhodou, stejně jako Aleš Verner, jsme se dostali ke kameníkovi z Hroznětiny. Šéfem zdejšího KAMENICTVÍ GRANIT s.r.o. je pan Rudolf Morávek, který poznal Krušné hory, když mu bylo 15 let, a už tu zůstal – jsou pro něho také Herzgebirge („horami jeho srdce“). Požádali jsme jej, aby pro Luft napsal o svých pracích, se kterými se zdejší poutníci mohou setkat.

Jsem rád, když se podaří udělat pomník

Rudolf Morávek (foto PM, 18. 11. 2012)

Kamenictví živí mě i moje tři zaměstnanci, provozovna v Hroznětíně má výhodnou polohu u hranic, takže většinu zakázek vyvážím přes Krušné hory odběratelům v Německu. Jsem rád, že nastala doba, kdy se obnovují i památná místa a kdy mohu renovovat nějaký památník nebo pomník, který zpříjemní cestu kolemjdoucím – je to většinou pro mne také srdeční

záležitost. Opravovali jsme pomníky v Karlových Varech a v okolních lázeňských lesích, například kříž z roku 1859, maďarský obelisk, Aranyiho pomník ve tvaru lavice, nebo kapličku Ecce Homo přímo ve městě. Tady na horách jsem dodal okrašlovacímu spolku desku s letopočtem 2006 k nové kašně na náměstí v Horní Blatné, loni jsme na Božím Daru opravovali

památník na náměstí a na Ryžovně jsme obnovili památník obětem první světové války. Letos 7. srpna jsme postavili nový pomník na památku obětí násilí z roku 1945 na hřbitově v Abertamech. Při tom zažiji různé příhody a setkám se zajímavými lidmi.

Kašna na náměstí v Horní Blatné

Památník na náměstí Božího Daru

Aranyiho pomník ve tvaru lavice v karlovarských lázeňských lesích

Práce na památníku na Ryžovně

Práce na Ryžovně znamenala nejen usadit původní kámen, který se našel v Horní Blatné jako součást památníku osvobození Rudou armádou. Bylo třeba také vyrobit novou desku se jmény padlých podle kousku původní desky a podle historické fotky z archivu. Měl jsem pokud možno zachovat původní vzhled, ale písmo ve starém německém švabachu jsme nahradili dnes čitelnou latinkou a doplnili text českým překladem nápisu „Den Helden der Heimat / Hrdinům vlasti“ a překlady místních názvů obcí, ze kterých byli vojáci padlí v letech 1914–1918: Seifen / Ryžovna 44 rodáků, Goldenhöhe / Zlatý Kopec 16 rodáků a Halbmeil / Mílov 3 rodáci. U většiny jmen jsme mohli na kámen uvést také povolání a číslo domu, ve kterém tito lidé bydleli. Už to je zvláštní z dnešního pohledu, když rodiny těch padlých válečných hrdinů byly přinuceny se po druhé válce vystěhovat a jejich domy byly zbořeny, stejně jako kostel se hřbitovem a původní památník.

Na místě obnoveného památníku byl donedávna jednoduchý dřevěný kříž,

který ve spolupráci s rodáky z Německa instaloval pan Otta, jenž na Ryžovně otevřel první penzion s restaurací ještě před vybudováním zdejší salaše, tedy před rokem 2005. Dřevěná deska z tohoto kříže leží nyní u paty pomníku, již obtížně čitelný německý nápis na dřevě někdo obnovil přefotografováním a připevnil na desku pod fólii: „K památce: Na kat. kostel sv. Václava obce Seifen vybudovaný 1807 / - 1968 (stržen – pozn. pm), jehož kameny jej zde připomínají. Na všechny zemřelé obyvatele Seifen, kteří našli věčný pokoj zde na zaniklém hřbitově, nebo roztroušeni v cizině“. Letos do kamenného podstavce památníku přibyla kovová cedulka s dvojjazyčným názvem projektu EU „Pomníky jako turistický cíl v Božím Daru a Ryžovně“. Také zajímavé porovnání nápisů. Před pár lety někdo postavil mohutný několikametrový dřevěný kříž bez nápisu na protější straně silnice v úrovni pamětního místa s mohylou z roku 2007 a námi v roce 2011 obnoveným památníkem. Toto pamětní místo žije.

Rudolf Morávek u současného památníku obětem první války na Ryžovně (foto PM, 18. 11. 2012)

Původní podoba pomníku obětem první války na Ryžovně (foto archiv RM)

Jednoduchý dřevěný kříž, instalovaný ve spolupráci s rodáký z Německa panem Ottou, s německým nápisem na dřevěné tabulce (foto PM, 8. 4. 2006)

Dočasné stanoviště pomníku z Ryžovny v Horní Blatné: na desce v kameni z Ryžovny byl umístěn špatně čitelný nápis „Neznámým obětem za svobodu 1938–1948“, který byl na nedávno zrušeném pamětním místě u hřbitova v Horní Blatné překryt plechovým krytem (foto archiv RM)

Celkový pohled na pamětní místo na Ryžovně s mohylou a památkou, na protější straně silnice stojí mohutný několika-metrový dřevěný kříž bez nápisu (foto PM, 21. 10. 2012)

Práce na pomníku na hřbitově v Abertamech

Postavení pomníku na hřbitově v Abertamech si objednala „Gruppe Abertham / Skupina Abertamy“, kterou mi její člen Ehrenfried Zenker popsal jako skupinu rodáků z Abertam, kteří byli vyhnáni po druhé světové válce na základě Benešových dekretů. Skupina se zformovala po roce 1990 s cílem opravit abertamský kostel, který byl prohlášen za stavebně nezpůsobilý, věž byla zchátralá a kostelní loď vykazovala trhliny. Rekonstrukce kostela ze sbírek a darů se podařila ve dvou etapách, v letech 1993–1995 a 2003–2005, v roce 2011 byly instalovány druhé varhany. Postavení pomníku na hřbitově u mě objednal za skupinu Josef Grimm, který také vlastní průběh prací popsal v květnovém a srpnovém vydání měsíčníku Neudeker Heimatbrief, jenž vychází v německém Augsburgu „pro rodáky z Nejdku a nejdeckého okresu“.

Místo pro pomník bylo na městském úřadu dohodnuto v polovině května, od původního záměru použít staré hřbitovní kameny bylo z finančních důvodů upuštěno, pro nedostatek místa bylo upuštěno od jmenného

seznamu a v německo-českém provedení je na kameni uveden nápis „Na památku obětem násilí z roku 1945 z Abertam – 3 žen a 13 mužů a všech těch, kteří zemřeli později na následky represálií – Requiescat in pace“. Pomník jsme postavili blízko hřbitovního kříže a při té příležitosti jsme také opravili nejvíce rzi napadená místa na těle ukřižovaného. Pomník bude slavnostně vysvěcen 22. června 2013 při příležitosti pravidelné Abertamské poutě.

Na závěr zajímavost. Já umím málo německy a Josef Grimm umí málo česky, a tak se stalo, že jsem napsal na kamen česky „Na památku obětem...“, protože jsem si myslel, že zadání „Na památku obětí...“ není správně česky. Josef Grimm však fotku nápisu v německých novinách elektronicky upravil podle zadání, které asi správně vystihuje německou verzi nápisu „Zum Gedenken an die Opfer...“

Rudolf Morávek, Hroznětín

Pomník obětem násilí na hřbitově v Abertamech (foto PM, 24. 11. 2012)

Dnešní době chybí pravdivý způsob života,

přemýšlí páter Marek Bonaventura Hric

Už bezmála osm let je administrátorem a moderátorem rozlehlé římskokatolické farnosti Ostrov a Jáchymov páter Mgr. Marek Bonaventura Hric. Původem Slovák, kterého výkon jeho kněžské služby zavál až do dalekých a v současnosti převážně ateistických Krušných hor. Co jej k práci pro církev přivedlo a čím podle něj může dnešní římskokatolická církev zaujmout většinovou společnost, i na to páter Hric odpovídá v předvánočním rozhovoru pro Luft.

Za jakých okolností jste přijal jisté nelehké poslání kněžské služby?

U mě je to celoživotní hledání. Jelikož pocházím z tradičně katolického prostředí, tak tou hlavní okolností byla víra v rodině a to, že moje rodina byla vždy otevřená pro službu druhým. Další okolnosti, které mě k tomuto poslání dovedly, bych hledal již v útlém dětství. V pěti letech jsem začal ministrovat. Na konci bohoslužby jsme vždy odříkávali modlitbu, ve které zaznívala věta: Dej, aby někteří z nás byli dobří a svatí kněží. A mě od té doby provázela otázka: „Co když i já?“ V roce 1990, ve druhém ročníku střední odborné školy, jsem odjel na deset dnů do bývalé Jugoslávie, kde jsem se setkal se skupinou slovenských kněží. Tam jsem poznal, že chci jít právě touto cestou. Ve třetím ročníku jsem si podal přihlášku na nástavbové studium a při práci v lokomotivovém depu si dodělal maturitu. Vzhledem k tomu, že bardějovský farář věděl, že bych šel rád tímto směrem, nabídl mi práci průvodce v bardějovském kostele sv. Jiljí. Tak tedy začala moje církevní kariéra. V roce 1993 jsem pak nastoupil na Teologický institut Spišské Kapituly ve Spišském Podhradí, kde jsem studoval dva roky. Po setkání s kardinálem Vlkem a plzeňským biskupem Radkovským jsem se rozhodl pro přestup na Katolickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, kde jsem studoval další tři roky a v roce 1998 jsem přijal jáhenské svěcení pro potřeby Plzeňské diecéze. Samozřejmě jsem si občas kladl otázku, zda se raději neoženit a nemít rodinu, dnes ale vím, že mé rozhodnutí bylo správné.

Jak jste se do našich takřka „misijních“ Krušných hor vlastně dostal a jak vás zdejší věřící přijali?

Nejdříve jsem působil sedm let jako kaplan v Rokycanech. V roce 2005 jsem pak přešel do Ostrova, kam jsem byl přeložen biskupem Radkovským. Takže Krušné hory nebyly až tak mou volbou. Vzhledem k počtu věřících a počtu kněží vznikla v té době v naší diecézi potřeba slučovat farnosti do větších správních celků. S těmito záležitostmi jsem měl zkušenosti již z Rokycan. Věřícími jsem byl myslím přijat velmi pozitivně, i když jsem musel ve farnosti začít provádět i méně populární změny, které ne každému vyhovovaly a ne všichni jsou s nimi dodnes smířeni.

Můžete nastínit některé z těchto změn?

Bylo to například sloučení českých a německých bohoslužeb do jedné, škrty v rozpisu Mši svatých vůbec, dále pak opouštění tradičních míst v rámci farní správy (fary Pernink a Horní Blatná) nebo nabídka převodu kostelů do majetku obcí. Aktuálně je to například převod kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Velichově. Je pochopitelné, že tento krok má i své odpůrce. Pro obecní rozpočty je to velká finanční zátěž a bývalí rodáci mají pocit, jako by církev tato místa opouštěla. Větší část farního obvodu je ale rekreační oblastí bez pevné základny věřících. Čímž se dostáváme k tomu, že věřící by se neměli do budoucna fixovat pouze na kostel jako na místo své víry, ale měli by vytvářet a vyhledávat živé společenství věřících a podílet se více na chodu farnosti.

Představy většiny lidí o vaší práci mohou být poněkud zkreslené. Můžete nám tedy přiblížit, co představuje práce duchovního v tak rozsáhlé farnosti, jakou spravujete?

Řekl bych, že slučuji do jedné osoby několik různých povolání. Jsou to například stavař, ekonom, účetní, psycholog, psychiatr, linka důvěry či přítel na telefonu. V některých případech funguji i jako náhražka přátelských

Páter Hric při kázání v kostele Čtrnácti svatých pomocníků v Abertamech

nebo rodinných vztahů. Konkrétně spravuji 18 farností, z toho čtyři ve vojenském pásmu. Od Potůčků po Korunní je to zhruba 60 kilometrů. Vyřizuji například záležitosti týkající se hledání prostředků či dotací pro správu, opravy kostelů a jiného majetku, dále pak ekonomické a účetní záležitosti. V tomto směru jsou mi

přínosem vikariátní technik a účetní. Co se duchovní stránky mé práce týče, kromě bohoslužeb často vedu osobní pohovory s lidmi, vyslechnu jejich životní příběhy, navštěvuji nemocné, spolupracuji s oblastní charitou. Z ostatních farních aktivit je to výuka náboženství, setkávání věřících nebo farní zpravodaj. Je to práce, která se

Poutě ke sv. Václavu v Radošově

nedá měřit hodinami či výkonem, ale spíše prostorem otevřenosti pro druhého člověka.

Zdejší farnost řídíte již osm let a jistě za sebou vidíte i pozitivní výsledky. Můžete nás s nimi seznámit?

Ve farnosti bylo nutné provést změny, a jestli to jsou změny pozitivní, ukáže až čas. Vzhledem k tomu, že se změnil podmínky financování církví ze strany státu a restituce se naši farnosti týkají pouze okrajově, je nutné, abychom vytvořili takové podmínky, aby farnost byla do budoucna soběstačná. Ta krátkodobá pozitiva by asi lépe zhodnotili farníci. Je otázkou, zda jsem všude tam, kde je to potřeba, a jestli to lidé také tak vnímají. Jednoznačně pozitivně bych zhodnotil dobré umístění našeho fotbalového týmu na diecézních turnajích.

Při výkonu kněžské služby poskytujete lidským duším posilu či útěchu. Co ale naopak duchovně posiluje vás?

Pokud mám lidem přinášet prožitek víry, není to možné bez toho, abych sám víru neměl. Tato skutečnost je

nesdělitelná a to, že je někdo nad námi, je pro nevěřící pouhá fikce. Pro mě je ale osobní nutností mít kontakt s tím, kdo je nade mnou. Bůh je někdo, kdo je osobně a konkrétně přítomen v mém životě. Není pro mě tolik důležité, v co věřím, jako spíše to, s kým jsem rozvinul svůj osobní vztah. Pouhý katechismus mi nedává sílu, není to tedy o nauce, ale právě o osobním vztahu. Je to právě to, že jsem Boha potkal a mohu ho nazvat svým Pánem a osobním přítelem. Kromě tohoto duchovního rozměru jsem člověk jako každý jiný, a tedy mám i své záliby. Například rád vtipkuji a povídám si se svými farníky, snažím se pro ně mít čas i v běžném životě. Rád hraji fotbal a tenis. Svůj volný čas také rád trávím turistikou a cykloturistikou. Tak trochu zvláštní zábavou je geocaching.

Čím si myslíte, že může současná církev zaujmout společnost, která většinou vyznává, dá se říci, zcela opačné, materialistické hodnoty?

Stálostí hodnot a pravdivostí způsobu života. To je totiž to, co dnešní svět moc nenabízí. V dnešní době chybí pozitivní hodnoty, vše se relativizuje

Rozjímání

a nemá pevnou páteř. I my křesťané se bohužel teprve učíme takto žít a moc nám to nejde. Proto často nejsme přesvědčiví. Nejde o přizpůsobování se světu, ale spíše o pravdivost postoje k jednotlivým věcem. Počínaje politikou až po obyčejný lidský život se setkáváme s úpadkem hodnot a mluvíme o potřebě reformy. Zatím jsem ale málo postřehl, že by kdo chtěl tuto reformu osobně ve svém životě učinit. Proto naše společnost strádá, a nejedná se tudíž jen o kroky politiků. Je proto potřeba, abychom konečně začali budovat pevné hodnoty, které přetrvávají a nebudou jen osobním prožitkem

či představou. Jak jsem zmiňoval, i my křesťané se učíme a nejde nám to. Ustálené hodnoty a pravdivý život ale potřebujeme všichni. Tedy to, co může církev nabídnout, je jen kritický a pravdivý postoj k sobě samému. A věřím, že se to společně naučíme žít.

Svátky narození Páně jsou darem naděje a mají být pozitivní zprávou do budoucnosti. Jak tuto budoucnost u nás vidíte vy a co byste chtěl v tomto duchu vzkázat našim čtenářům?

Vánoce jsou časem, kdy prožíváme něco, co je založeno na křesťanských hodnotách, a přesto je chtějí slavit i lidé, kteří se za věřící nepokládají a ani pokládat nechťejí. Měl jsem před časem telefonát z jednoho obecního úřadu, zdali pro ně letos konečně udělám půlnoční Mši svatou. Nepotěšil jsem je. Většina lidí vlastně ani o mši nestojí. Chťejí ale prožít vánoce i s něčím, co je tradiční. „Půlnoční“ pro ně jako mše význam nemá, ale jako chvíle tradičního vánočního setkání ano. Sám nemohu být ve všech kostelech, které v obvodu mám, ale věřím, že mohou být otevřeny pro ty, kteří tam chtějí přijít, aby si zazpívali třeba jen koledy nebo vyslechli, jak to bylo s tím narozením malého Ježíška. Rád bych tak nabídl právě tato setkání. K tomu je však zapotřebí vždy dvou tří osob, které by na tom dokázaly spolupracovat, a ty já prozatím nemám. Snad když ne letos, tak příští rok se nám povede na tom zapracovat, abychom mohli vytvořit Vánoce jak pro nás věřící, tak pro vás nevěřící. Jednu věc vám mohu garantovat. Ten čas se pak jistě stane pokojem a symbolem hodnot, které nám scházejí. Třeba se nám společně povede je budovat.

S ministranty v kostele sv. Václava v Radošově

Rozhovor vedla Lenka Löfflerová

Nevšední vánoční výlet do Betléma

Trochu vzrostlá vánoční hvězda

Bylo 20. prosince. Již celé týdny sněžilo a já měl dovolenou. Silnice tady v Krušných horách byly tak jako všechno zasypané sněhem a teploty kolísaly mezi -18 a -7 °C. Tě „bílé pohromy“ a teplot, které nebyly právě dovolenkové, jsem měl plné zuby. Vánoce v Krušných horách mají dozajista svůj půvab, ale proč je jednou nestrávit někde jinde? Mé rozhodnutí bylo tedy jasné. Odjedu pryč, pryč od zimy a sněhu. Začal jsem si tedy klást těžkou otázku: ale kam? Vánoce na pláži pod palmami, to přece jen není pro Krušnohorce ta pravá alternativa. To, co jsem hledal, bylo teplo, pár dní žádný sníh a trochu té vánoční nálady. A pak jsem se rozhodl! Pojedu do města, kde se odehrál vánoční příběh, pojedu do Betléma. Do 1. svátku vánočního se to musí dát zvládnout.

V cestovní kanceláři jsem si chtěl rezervovat přímý let do Tel Avivu. V letadle bylo ještě volné místo, ale jiný let z Mnichova přes Londýn byl o více než 200 eur levnější. Letět déle a ještě ušetřit – to je přece super! V Tel Avivu jsem tedy přistál 22. prosince. Slunce zářilo jako v létě a teploměr ukazoval příjemných 32 stupňů. Linkovým autobusem jsem se hned vydal na cestu do Jeruzaléma. V přibližně 750 metrech nad mořem bylo sice poněkud chladněji, ale ještě pořád to byly pro mě letní teploty, i když místní se procházeli po městě v zimních bundách a kabátech. Nebylo se však čemu divit, vždyť byla přece zima!

Přibližně po 2 ½ hodinách jsem dorazil na celnici, která odděluje Izrael od palestinských území. Ukázal jsem svůj pas a bez dalších kontrol jsem mohl pokračovat v putování. A tak jsem se ocitl v Betlémě. Do srdce města, k chrámu Narození Páně, jsem potřeboval dalších třicet minut chůze. Cestou jsem na jednom z balkonů viděl pro nás netypický vánoční stromek, který byl vyroben z drátů. Právě vánoční stromky, kterých jsou u nás plné lesy, zde člověk hledá marně. Každý strom je totiž v této části světa velmi vzácný. Prodejci suvenýrů, kteří díky mému letnímu oblečení už zdaleka poznali, že jsem cizinec, se mi snažili něco prodat. Na nějaké nakupování jsem teď ale neměl ani pomyšlení. Sklonil jsem se a nízkým vchodem prošel do chrámu Narození Páně, postaveného v roce 333, a jeskyně, kde světlo světa spatřil Ježíš. Právě zde stál ten v Bibli zmiňovaný chlév. Byl to krásný pocit stát na tak pro nás křesťany významném místě a navíc o Vánocích. Vzápětí jsem však byl z jeskyně vytlačen přívalem dalších turistů. Posadil jsem se tedy v chrámu, kde byla před pár hodinami slavena půlnoční Mše svatá, a v myšlenkách jsem si promítal vá-

„Krušnohorská“ motorka MZ před mešitou

noční příběh. Navštívit zdejší půlnoční mši je pro normálního turistu takřka nemožné. Já teď ale myslel na jediné: byl jsem o Vánocích tam, kde se narodil Ježíš, jen o 2 000 let později.

Vyšel jsem z chrámu a prodíral se úzkými uličkami, kde se tlačily tisíce lidí. Najednou se přede mnou objevil „kousek domova“. U krajnice stála motor-ka patřící palestinské policii. Byla to pravděpodobně jedna z posledních

Chrám Narození Páně v Betlémě

Vstup do chrámu Narození Páně je jen 140 cm vysoký, člověk se musí pořádně sehnout

motorek „Emzet“ vyrobených u nás, v krušnohorském Zschopau.

Pomalu jsem vyprázdnil zásoby jídla z batohu a rozhlížel se po jesličkách z olivového dřeva. Typičtějšího dárku z Betléma asi není. V obchůdkách jsem si prohlédl různá provedení a velikosti a pak jedny vybral. Jen cena se mi zdála příliš vysoká. Začal asi hodinový maraton smlouvání v angličtině, až jsme nakonec já i prodejce byli s cenou spokojeni. Arabové smlouvají velmi rádi. A největší zábavou pro ně je, když se k této hře propůjčí cizinec. Nakonec jsme spolu ještě vypili dobrý čaj, popřáli si vše dobré a samozřejmě krásné Vánoce.

Slunce se schovalo za obzor a ve chvíli byla tma. V těchto zeměpisných šířkách je to, jako by někdo doslova vypnul slunce a ráno je zase zapnul. Vydal jsem s jesličkami v rukávu zpět k celnici. Bez problémů jsem prošel a kráčet osvětlenými ulicemi Jeruzaléma zpět do hotelu. V Izraeli a Palestině jsem zůstal ještě pár dnů a území, na kterém je snad každý

kámen svědkem dávné historie, jsem prošel od libanonské hranice na severu až po Elat na jihu. Dovolená se nachýlila ke konci, peníze začaly také docházet, a tak nastal čas vrátit se zpět do Krušných hor. V Tel Avivu jsem nastoupil do letadla při $+35^{\circ}\text{C}$ a v Mnichově vystoupil do -25°C ! Dalších pár týdnů jsem se nedokázal vůbec zahrát a mrznul jako pes. Že já jsem raději nezůstal v zimních Krušných horách...

Ne! Tenhle zážitek stál rozhodně i za tohle moje „zmrzlé období“! Na závěr ještě pár tipů: takováto sponzánní cesta není nic pro „all inclusive“ turisty a před cestou do této části světa je vždy dobré sledovat bezpečnostní situaci v regionu.

Uli Möckel
překlad Lenka Löfflerová

Autor příspěvek publikoval také v internetovém měsíčníku Der Grenzgänger / Informationen aus dem Böhmischem Erzgebirge (ve vydání z prosince 2012), jehož je vydavatelem

Betlémské tržiště a jeho hlavní prodejní artikl – jesličky

Chaos v betlémských ulicích

Jáchymov 10. 11. 2012 – prezentace objevu

Tajemství nejstarších hracích karet

Na přednášce Ing. Jaroslava Ochece v jáchymovské Královské mincovně jsme 10. listopadu byli svědky senzačního odhalení, jemuž předcházelo několikaleté pátrání tohoto jáchymovského patriota a dopisovatele Luftu. Jako v každé detektivce má v příběhu objevu hracích karet ze

16. století svoji roli smrt důležitého svědka. Bohužel v tomto případě v květnu 2012 zemřel Jan Sobota, knihař a restaurátor z Lokte, který při práci na obnově jáchymovské latinské knihovny karty objevil a zrestauroval dva úplné soubory karet a po jednom soubory předal

do karlovarského muzea a na jáchymovskou radnici. Jan Svoboda našel svůj objev zdokumentoval a v roce 1992 publikoval v prestižním vědeckém časopise „The Yale University Library Gazette“. Na anotaci tohoto článku na internetu narazil Jaroslav Ohech při stu-

diu hornické minulosti Jáchymova a pustil se po stopě, protože je nejen montánním patriotem-badatelem, ale také karbaníkem-mariášníkem. Své zážitky z pátrání shrnul Jaroslav Ohech exkluzivně pro Luft.

(red, foto PM)

Napínavou přednášku o výsledcích pátrání v krásném prostředí Královské mincovny doplnilo karbanické čtení Martiny Novotné, žákyně 9. třídy Základní školy Marie Curie Sklodowské Jáchymov, a intermezzo hudebního mistra Martina Kaplana z Plzně se synem. Dobové skladby s karbanickou tematikou vybral hudební historik pan Pospíšil z Prahy.

Pátrání téměř detektivní aneb dlouhá cesta do Lokte

Říkají o mně, že jsem jáchymovský lokální patriot. Tomu se nebráním, protože zvrásnění Krušných hor hlubokými údolím v okolí Jáchymova mně opravdu přirostlo k srdci. Vlastní Jáchymov jako horní město světového významu, to je z historického hlediska skutečně vybroušený klenot. A stále lze objevit nějaká nová zajímavá fakta nebo souvislosti.

Začalo to odkazem na internetu

Při hledání na internetu mi naskočila na obrazovku anotace článku z časopisu „The Yale University Library Gazette“. Vydedukoval jsem, že se v článku popisuje způsob konzervování karet, se kterými hráli horníci v Jáchymově asi v letech 1516–1521. A že karty byly vyrobeny dřevorytem nebo dokonce na dřevě, ručně malované. Představil jsem si, že karty existují ve světě v nějakém muzeu a že pro jejich stáří je bylo třeba nějak konzervovat. To byla má první představa, již začalo mé pátrání.

První stopou byla univerzita v Yale, resp. její knihovna. České jméno autora jsem si vykládal tak, že jde o přistěhovalce nebo potomka nějakého přistěhovalce, a nepřikládal jsem tomu velký důraz.

Knave of Bells.

Porovnání nejstarší tištěné karty z roku 1440 s kartou z Jáchymova, datovanou před rok 1521 (foto archiv J. Ochece)

Restaurované karty z Jáchymova – vždy 4 barvy jedné hodnoty na listu
(foto archiv J. Ochece)

Prostě napíšu elektronickou poštou žádost, někdo si tam přečte udaný článek a napíše mi, ve kterém muzeu jsou tyto karty uloženy. Ó, jaký jsem to byl bláhový snilek. Zjistil jsem, že termín Yale University se objevuje nejen ve Spojených státech, ale také v Mexiku a dokonce i v Austrálii. Neprodleně jsem poslal žádost na všechny tyto e-mailové adresy, které jsem našel. A nic.

Proto jsem se rozhodl k dalšímu kroku, že si někde vypůjčím č. 1–2/1992 časopisu „The Yale University Library Gazette“. Několikrát jsem byl v Krajské knihovně v Karlových Varech, kde mi velice ochotně pomáhali, pátrali se mnou po internetu. Zjistili, že ročník časopisu 1992 ještě není digitalizován a že toto číslo má například Britská knihovna v Londýně. A že tento časopis je možné si vypůjčit prostřednictvím pražské Národní knihovny. Z Prahy mi sdělili, že to zařídí a že mě to přijde zhruba na tisícovku. Pro důchodce trochu silné kafe. Situace se mi jevila beznadějná. A v této chvíli přišla nenadálá pomoc! Paní Ema Brázdová z Ostrova a její dcera, studující v Londýně. Takže po několika měsících

jsem měl kopii článku v ruce a se zájmem louskal anglický text.

Zjistil jsem, že autor článku Jan Sobota nepopisuje jen konzervaci karet, ale je přímo restaurátorem, který karty objevil při restaurování knih slavné latinské knihovny v Jáchymově, jejíž část je nyní k vidění v muzeu Královská mincovna. V muzeu v Jáchymově mi také řekli, že jde o pana Sobotu, který má knihařství v Lokti. Rozhodl jsem se, že s panem Sobotou promluví. V knihařství na náměstí v Lokti mi pan Sobota mladší vysvětlil, že otec je již v důchodu, a ukázal mi, kde bydlí. Trochu nervózní jsem zmáčkl tlačítko zvonku s nápisem SOBOTA. Otevřel mi sám pan Jan Sobota. Nesmírně laskavý, vzdělaný, přívětivý a moudrý pán. Vyjevil jsem mu své přání. „Ale samozřejmě, pojďte dál. Nebude vám vadit, když zůstaneme zde v dílně?“ Naopak. Prostředí knihařského pracoviště navodilo našemu hovoru tu správnou atmosféru.

Co zjistil pan Sobota

Povídali jsme si asi dvě hodiny. Nejen o restaurování latinské knihovny, ale ta-

ké o jeho další práci a řadě ocenění, která za svou práci získal na mnoha soutěžích ve Francii, Itálii či USA. Mluvil také o Švýcarsku, bylo toho mnoho. Až pak jsme se dostali k hlavnímu účelu mé návštěvy, ke kartám z Jáchymova. Pan Sobota mi vysvětlil, jak se mu podařilo dát dohromady dokonce dvě sady karet, a že to nebylo přímo při restaurování knih, ale až později při záchraně 28 svazků, jejichž hřbety plavaly ve vodě z prasklého topení.

Toto druhé restaurování také nebylo jednoduché. Hřbety knih i některé desky byly úplně poničené. Naštěstí listy knih byly vodou poškozeny pouze k písmu. Restaurátor listy dolil papírovou hmotou a znovu svázal. Ovšem desky a hřbety musel udělat nově. Opatřil je potom starobylou patinou, takže výsledný dojem je výborný, ohromující. Poškozené staré desky si mohl pan Sobota ponechat.

To bylo něco pro zvědavého mistra knihařského umění! Právě v těchto deskách objevil vzácnost, starobylé hrací karty typu Stukeley. Dvě kompletní sady. Pan Sobota mi sdělil, že jednu sadu karet předal radnici v Jáchymově, druhou muzeu. Ale že si pořídil fotodokumentaci a její kopii mi pošle. Slovo dodržel a já jsem získal obrázky historických karet z doby před rokem 1521, pravděpodobně ale mnohem starší. Tuto dataci ověřoval restaurátor s pracovníky muzei. Východiskem bylo datum ručně vepsané do knihy, rok 1621. Mohlo jít o datum vazby, mnohem pravděpodobněji však šlo o datum věnování knihy školní knihovně. Dá se předpokládat, že knihu, vlastně dvě knihy v jednom svazku napsané v Lipsku v letech 1515 a 1516, přivezl do Jáchymova Stephan Roth, který byl téměř dva roky (1521–1523) rektorem věhlasné jáchymovské latinské školy.

Staré tištěné karty typu Stukeley

Dr. Stukeley byl věhlasný anglický archeolog a starožitník, který se proslavil hlavně svou prací o známých kamenech Stonehenge. V roce 1763 dr. Stukeley představil

Archeologické společnosti starožitníků kompletní sadu karet získanou z lepenkových desek staré knihy. Poznamenal přitom, že knihu tištěnou před rokem 1500 získal od šlechtice Thomase Rawlinsona. Datace knihy byla stanovena podle dalších dokumentů nalezených v deskách, stáří karet se zkoumalo podle obleků postav, způsobu zhotovení a dalších znaků.

Od dr. Stukeleyho zakoupil tyto karty v roce 1766 člen Archeologické společnosti Mr. Tutet, po jehož smrti je z pozůstalosti získal S. W. Singer. Ten zprvu odmítl uveřejnit informaci o nich v odborném magazínu Archeologia, protože požadoval ještě další rozšíření výzkumu stáří a původu těchto karet. Karty tak prvně uvedl ve své disertační práci věhlasný znalec starožitností Gough a teprve poté vyšla v roce 1816 obsáhlá Singerova kniha „Researches into the History of Playing Cards“ (Výzkumy historie hracích karet). Singer a Gough ovšem úzce spolupracovali a není úplně jasné, jestli je opravdu koupil Singer, nebo Gough. Po vyjití Singerovy knihy získal karty v roce 1816 knihkupec Triphook. A teď pozor! V roce 1856 vyšla v The Oxford Journal krátká noticka o kartách dr. Stukeleyho zakončená otázkou: „Kde se nyní nachází?“ O karty byl mezi odborníky i obchodníky obrovský zájem. Proč? Ve zmíněné knize Singer o těchto kartách píše: „Jeden z nejvzácnějších a pro nás nejdůležitějších příkladů raného německého dřevorytectví je velmi zvláštní sada karet s obrysy hrubě vyřezanými do dřeva. Vše jsme dali pozorně okopírovat a karty jsou zobrazeny v této knize.“

Pečlivě jsem porovnal karty nalezené panem Sobotou s kartami dr. Stukeleyho uveřejněné v knize S. W. Singera a následně v dalších knihách. Ukázala se až neskutečná shoda, jako by karty byly z dílny stejného kartýře. Proto je nasnadě domněnka, zda jáchymovské karty nejsou ještě starší. To je však úkol pro odborníky, pro historiky. Ale stejně, co kdyby...

Jaroslav Ochece

Old Playing Cards. — In 1763 Dr. Stukeley exhibited to the Antiquarian Society a singular pack of cards, dating before the year 1500. They were purchased in 1776, by Mr. Tutet, and on his decease they were bought by Mr. Gough. In 1816 they had passed into the possession of Mr. Triphook, the bookseller. Query, where are they now?
EDWARD F. RIMBAULT.

V roce 1852 uveřejnil britský The Oxford Journal noticku o starých kartách dr. Stukeleyho s otázkou: Kde jsou karty nyní?

Latinská knihovna v Jáchymově

Hornická kázání Sarepta oder Berg Postil Johanna Mathesia (1504–1565) – stav knihy před restaurováním

k prozkoumání. V nejvyšší čas, jak se říká, „za pět minut dvanáct“. Unikla tak jistě, nenávratně zkáze, protože 31. března 1873 při velkém požáru lehl celý Jáchymov popelem.

Po vzniku Československé republiky byla knihovna začleněna do jáchymovského městského archivu. V 50. letech minulého století byla na deset let zapůjčena do Žďaru nad Sázavou (Muzeum knihy). Deset let uplynulo jako voda a nikdo se neměl k tomu, aby tento jedinečný soubor knih vrátil. Kupodivu se nehlásil ani nikdo z Jáchymova. Až Městské muzeum v Jáchymově se zasadilo o vrácení a latinská knihovna již v Jáchymově zůstala. V deníku Rudé právo bylo později napsáno: „...několik jáchymovských lokálních patriotů využilo Pražského jara 1968 k tomu, aby oloupilo Muzeum knihy ve Žďaru nad Sázavou o nejceněnější exponát, knihovnu latinské školy v Jáchymově.“ Jak dojemné!

Ovšem knihy nebyly zrovna v nejlepším stavu. Muzeum v Jáchymově chátralo, a proto byly sbírky včetně knihovny převezeny do muzea v Karlových Varech. Roku 1976 začalo postupné restaurování celého souboru 232 svazků, které bylo provedeno ve velice krátkém čase. Trvalo pouze do konce roku 1980. Restaurování všech knih latinské knihovny odborně provedl mistr knihařského řemesla pan Jan Sobota. Náklady ve výši 175 000 korun uhradilo město Jáchymov (po několikaměsíčním handrkování, dodal nyní pan Sobota).

J. Ohech podle J. Martínka a dr. J. Urbana

Fejeton

Karbaník

Cizí karbaníci se již v 16. století v Čechách potulovali a i po kraji záhubné řemeslo své provozovali, jsouce z části i císařským privilegiem opatření. Roku 1597 vyskytl se takový karbaník Filip Eschbach z Augsburgu na Horách Kutných. Rudolf II. dal jest jemu otevřený list tohoto obsahu:

„Poctiví věrní Naši milí!

Věděti Vám dáváme, že jest Nás ponížen prosil Filip Eschbach z města našeho říšského Augšpurku, aby karban nepodezřelý u Vás v městě Hoře Kutné za tři neděle pořad zběhlé držav mohl. I poněvadž se o něm ta zpráva činí, že jest v jiných městech náležitě s takovým karbanem vůkol šel, a protož

Vám poroučeti ráčíme, abyste jemu v držení téhož karbanu (však zřídíc k tomu přísežné osoby, jakž toho obyčej jest, tak aby se žádných fortelův v tom nedálo) překážek nečinili, nýbrž jeho v tom sobě poroučeného jměli, vědouce, že na tom jistou vůli Naši císařskou naplníte. Dán na hradě Našem Pražském v pondělí po neděli Laciare I. 1597 z toho datumu.“

Zdá se, že pan Eschbach na stříbro pánů horníků velmi šťastně byl spekuloval, neboť brzo poznali, šepmistři a rada města Hory Kutné, že takový „karban nepodezřelý“ mnohého poctivého měšťana v zkázu byl uvrhl, pročež Eschbachovi veřejnou

hru v karty, nedbajíce na onen list císařský, zapověděli. Ten však utekl se k císaři, a Rudolf II. jemu nové privilegium pro Horu poskytnul.

„Porozuměti jsme tomu ráčili“ – zněl nový císařský list – „z omluvy vaší, kterouž Vám činíte, z jakých příčin byste Filipovi Eschbachovi, karbaníkovi z Augšpurku, u Vás karbanu držeti dopustiti nemohli. Čemuž místo dáváme ráčíme, ale jsouce od něho nabíhání a ještě za toto poroučení Naše císařské k Vám, aby mu takový karban za některý den k držení dopřán byl, poníženě prošení, nemohouc snažné prosby jeho a aby vždy nač naříkati a sobě co stěžova-

ti neměl, k Vám poroučeti ráčíme, abyste jemu takového karbanu toliko do téhodne pořad zběhlého a nic dále u Vás držeti dopřáli. Na tom jistě a milostivě vůli Naši císařskou naplníte. Dán na hradě Našem Pražském v outerý po neděli Misericordise 1597 a toho datumu.“

Důvody rady Kutnohorské se uznaly, ale Eschbach směl dál karbanit!

Beletristický týdeník Lumír, č. 3, 20. února 1851

V Jáchymově 10. 11. 2012 na přednášce J. Ochece přednesla Martina Novotná, žákyně 9. třídy základní školy Marie Curie Skłodowské Jáchymov

Mariáš žije

Možná se tomu budete divit, ale i ve 21. století se v Čechách potulují po kraji mariášníci, kteří stále provozují dnes již nikoli řemeslo, ale pouze ryzí potěšení. Ono to totiž k uživení není. Zato legrace se při mariáši ve společnosti kamarádů mariášníků užije dostatek. Naše mariášnická skupina se ve Varech schází a baví mariášem více než deset let. Navázali jsme tak od roku 2000 plynule na svá vysokoškolská působení.

Následujícím popisem jednoho z našich nespočetných působení bych vám rád ukázal, že mariáš žije, že je to hra zábavná, nikoli hazardní, i když peníze hrají velmi důležitou a nezanedbatelnou roli. Nejsou však zdrojem obživy, tak jak tomu bylo u pana Filipa Eschbacha z Augsburgu, ale pouze nedílnou součástí hry. Bez toho počítání dvacetníků by to prostě a jednoduše nebyl mariáš.

Minulé působení bylo neobvyklé. Neobvyklá byla sestava u stolu, neobvyklý byl čas, kdy jsme konečně mohli začít hrát, neobvykle vysoko se flekovalo a nakonec někteří dosáhli neobvykle vysokých výdělků. Málem bych zapomněl. Nikola (servírka) byla neobvykle protivná.

S Robertem jsme seděli u stolu od osmi. Dostali jsme dostatek prostoru, abychom rozebrali, co je nového a jak se Robertovi daří kšeft. MM

totiž dorazil až za deset minut devět. Musím objektivně uznat, že s velmi provinilým výrazem ve tváři a se slovy: „Mám doma stránku 111“. Ještě než si odložil, už snímal, a než došel, bylo rozdáno. První sehračka je již zapomenuta, zato ta druhá se vryla do paměti všech zúčastněných nesmazatelným písmem. Kartibůh nadělil Robertovi červenou sedmu a pěknou. Pět trumfů bez desítky a hlasu. Obě ostré kule, žaludové eso s hlasem a výnos k tomu. Trumfový hlas s desítkou držel pan MM a k tomu dostal ještě dva cizí hlasy. Maje devadesát jistých, zazněl první flek na hru. Robert se točil: „RE!“ Michal bez zaváhání: „TUT!“ V zápětí jsem zaslechl Robertovo: „BOTY!“ Chvilí bylo ticho. Ano, tušíte správně. I já jsem přispěl svým flekem ke zkáze, která Roberta v zápětí potkala. To nejlepší na konec: „KALHOTY!“ Měl jsem v ruce obě ostré zelené, desítku žaludovou se čtyřmi dalšími a tři bezvýznamné kule. Zelený jsem obě namazal, žaludovou uhrál. Sedma padla tři štychy před koncem. Později jsme se shodli, když Robert kroutil hlavou nad tím, co se vlastně stalo, že bylo krajně nešťastné, když začal malým trumfem. I jeho druhý výnos byl takový. Tím mi umožnil uklidit ty dvě zelené. No prostě masakr, měli jsme 120 a Robertovy kalhoty. Platil i s tou puknutou sedmou 73 Kč 60 hal. každému. Nesl to statečně, vytáhl dvě papírové stokoruny a dluh na místě a bez prodlení uhrá-

dil. Ještě ji mám schovanou. Rudá sedma se opět ukázala jako prokletá.

Rád bych upozornil čtenáře, že jsem si v úvodu nevymýšlel a že opravdu putujeme po našem podkrušnohorském kraji. Dvakrát až třikrát do roka se osmělíme a přijmeme pozvání na turnaj v mariáši. Není to žádná liga nebo něco podobného, jsou to přátelská společenská setkání místních mariášníků s těmi přespolečnými. Naposledy jsme působili před měsícem v Chyších.

Co jsme uhráli u pana hraběte v Chyších? Jak bych vám to řekl slušně? Nic. Tedy skoro nic. Ačkoli ambice tam byly, zvláště u pana JR po prvním kole. Jako jediný z nás byl v poledne v plusu. Počítadlo se mu v první části turnaje uhrát účtyhodných 40 Kč, a to měl u stolu obávaného mistra Hilmaru. Já měl tragický start. Za hodinu a tři čtvrtě jsem protekl 80 Kč. Nebudu to svádět na kartiboha, prostě to nechodilo. Na talon jsem si nešáhl, jen jsem solil. Navíc si za to částečně můžu sám. Zahlásil jsem totiž kule se zelenou s cizím esem a bez výnosu. Promyslel jsem si to, i při nejhorší sloze to mělo vyjít. S cizím esem jsem počítal jako s trumfem. Nakonec to dopadlo podle plánu. Bohužel jsem ale udělal renonc, který na moje vítězství neměl nejmenší vliv. Jednu chybu to však mělo. Místo abych bral od každého 6 Kč, jsem po dvou vysolil. Co se stalo? Byl jsem tak soustředěn na to, že nemám výnos a že mi hned půjdou do trumfů, že jsem

vůbec neregistroval, co bylo vyneseno, a rovnou jsem tam namastil trumfa. Jenže na stole přistály žaludy. A jaké bylo to moje cizí eso, ano, tušíte správně, bylo žaludové. Nepriznaná barva, za to se na frontě staví rovnou ke kůlu. Přišlo se na to až při placení, o to krutější to bylo. Je hrozný, jak si ti dědouškové pamatují štychy.

Po vydatném a chutném hraběcím obědě se hráči u stolu promíchali. Ušel jsem ke hře s doktorem, s panem RŠ, čtvrté jméno si bohužel nepamatuji. Byl to fajn pán a i díky němu byla u stolu příjemná atmosféra. V úvodu odpovědního klání jsem si vedl velice dobře. Chvilí jsem to koštoval i na padesátikorunový plus. Pak se však štěstěna odvrátila a postupně se můj zisk blížil limitně k nule. Po sečení druhého kola bral doktor 43 Kč. Já doktorovi přispěl 12 kačkami a celkově prohrál 68 Kč, což mi stačilo na krásné 21. místo z 26 hráčů. Robert na tom byl o stupínek hůře. Vkládali jsme naděje do pana JR, který měl tak nadějně první kolo. Náš prapor od Kubrychtů však zůstal tentokrát nepozvednut. Jarda se protáhl druhým kolem až k astronomické stovce v minusu. V součtu to hodilo 20. místo.

Tak vidíte, mariáš opravdu žije a já jeden večer v týdnu žiju mariášem.

**Petr Klíček,
Karlovy Vary**

Jak se Merklín chystá prožít předvánoční čas

Chrám konzumu se s Vánocemi vtírají již od října, ale obec Merklín si s výzdobou počkala až do první adventní neděle. Na ozdobení douglasky byla letos potřeba vyšší plošina a bude asi třeba přikoupit další část žárovkového řetězu. Zkrátka krásnému živému stromu v centru obce se daří a od minulého roku podstatně přirostl.

Pod tímto rozsvíceným stromem se sjedou občané 21. prosince v 17:00, aby si společně s Merklínským pěveckým sborem zazpívali vánoční koledy a zahráli se svařeným vínem. Pěvecký sbor zúročil své podzimní snažení poprvé už 2. prosince v Jáchymově a ten samý den ještě v hroznětinském kostele Petra a Pavla, kde přispěl k atmosféře první adventní

neděle. Vánoční zpívání sbor zakončí 29. prosince v 16:00 v abertamském kostele Čtrnácti svatých pomocníků.

Mladší zpěváci ze základní školy nesou název Skřivánek a chtějí potěšit obyvatele pečovatelského domu v Perninku a domu blahoslaveného Hroznaty v Hroznětíně. Seniorům v Merklíně Skřivánek zazpíval na jejich Mikulášské schůzce. Nejmenší školáci z mateřské školky připravují pro rodiče Vánoční slavnost, která se bude skládat z tvůrčí dílny s rodiči a z dětského představení. Základní škola v Merklíně zve všechny na tradiční Vánoční výstavu: 18. prosince si rodiče i merklínská veřejnost mohou prohlédnout výrobky i vánoční deko-

race, které tvořili žáci a jejich učitelky. Výstava bývá zahájena dramatizací a zpěvem vánočních písní.

Kulturní klub v Merklíně přichystal letos pro zájemce předvánoční lahůdku, Českou mši vánoční Jakuba Jana Ryby v podání Plzeňského komorního orchestru a Nové České písně. Merklíňáci na tuto klasiku Vánoc jeli do Karlovarského městského divadla 10. prosince.

Doufejme, že předvánoční čas prožijeme ve zdraví a v klidu a Vánoce nebudou jen vydechnutím po nervózním čase spěchání a shánění.

**Zdraví a klid přeje
Ivana Matušíková, Merklín**

Se zbraní i beze zbraně

Lovecká sezóna v Krušných horách vrcholí a k tomu, aby byla maximálně úspěšná, používají myslivci hned několik základních způsobů lovu. Buď individuální, pochůzkou po revíru, tzv. šouláním, anebo čekáním na kazatelkách, posedech. Nejoblíbenější je ale kolektivní lov – natláčka, kdy skupina lovců obstoupí vybranou část honitby (leč) a s pomocí honců a psů zvěř vytlačuje na představené střelce. Průběh jedné takové akce nám přiblížil ve svém příspěvku člen MS Jeseň pan Josef Svoboda s tím, že nejde vždy jen o pouhý lovecký akt.

(JK)

Nástup lovců před natláčkou (foto Dr. Gert H. Rienmüller)

Natláčka

Je sobota 17. listopadu 2012. Mlhavým ránem se sjíždí do Nového Fojtova asi dvacet zelených kamarádů. Jsou to členové Mysliveckého sdružení Jeseň a jejich přátelé. Stalo se již tradicí, že první nahánka je v režii našeho dlouholetého loveckého hosta a jeho paní. Na zahradě chalupy hoří táborák a vedle na stolku jsou připraveny laskominy (kávička, džusy, nealko pivo, buchty, nezbytné vuřty atd.). Myslivci se živě baví okolo ohně. Tuto barvitou atmosféru

dokresluje smečka psů, která hlasitě „diskutuje“ o svých tématech. Nedal bych moc za to, že jejich diskuse je hodně podobná té naší.

Po necelé hodině přichází na pořad slavnostní nástup za doprovodu loveckého rohu. Jsou nám připomenuty nezbytné zásady bezpečnosti a zdůrazněno, že se bude lovit zvěř vysoká, černá a škodná. Potom už hurá do lesa. V několika lečích sice honci viděli pár kusů zvěře, ale ta ke střel-

cům nevyšla. Byla chytřejší. Žádný výstřel nepadl, „všichni“ zůstali živi a zdraví. To, že jsme nic neulovili, nebylo rozhodující.

Myslivost totiž není pouhý lov, jak to vnímá široká veřejnost. Správný myslivec chodí zvěř v zimě krmit, během roku přikrmovat, pozorovat a radovat se z pohybu v naší krásné přírodě. K tomu všemu patří v neposlední řadě i kamarádství s podobně postiženými jedinci.

A tak jsme nakonec celou akci ukončili v útulném prostředí kolegovy chalupy. Paní domu nás nakrmila vybranými pochoutkami a vše jsme spláchli nejednou sklenkou dobrého moku. Popovídali jsme si o myslivosti, o životě a s krásným pocitem vzájemné sounáležitosti jsme se spokojeně rozešli domů.

**S pozdravem myslivosti zdar
Mgr. Josef Svoboda**

Boží Dar, 24. listopadu 2012 Myslivecký ples na Božím Daru již poosmnácté

K mysliveckému patří i bohatá tombola se slovenou zvěří (foto PM)

Aktivity myslivců se neuzavírají ukončením lovu, poklábosením nad dobrou skleničkou a uložením zbraní do skříní, ale mívají i další pokračování, tentokrát v rovině společenské a kulturní. Myslivci pořádají zábavy, plesy, kde se již beze zbraně, ale zato ve slavnostních uniformách chtějí pochlubit svými úlovky, které

bývají vítaným zpestřením a obohacením „tombol“. Tak se i obyčejný „smrtelník“, nesoucí vítězoslavně z tomboly ulovený kus, stává nevědomky součástí starých mysliveckých tradic.

Plesovou sezonu na horách zahajuje již osmnáct let Myslivecký ples na Božím Daru, který již neodmyslitelně patří k sobotě kolem 17. listopadu. Pořádá ho devítičlenné občanské sdružení – Lovecká společnost Boží Dar. Nejhorší práci s každoroční přípravou plesu má předseda společnosti pan Vojtěch Glaser, který skládá a lepí lístky do tomboly. První ples se uskutečnil v roce 1996 v hotelu Slunečná – Günther Hof. Po rekonstrukci hotelu Praha se celá akce přesunula do tohoto překrásného prostředí, kde se od roku

2000 pořádá pravidelně. Osvědčenou „dvorní hudbou“ je tradičně nejdecká kapela Ještěřice.

Letošní ples, který se konal 24. listopadu, podpořila svojí účastí i řada příznivců našeho měsíčníku. Bohatou tombolu vyšperkovaly slovené kusy zvěře – jelena siky, mufloní, černé (divoké prase) a nechyběly ani bažantí kohouti se slepice-

mi. Vyvrcholením se stala dražba zvěřiny pod profesionální taktovkou Karla Picury z božidarského mysliveckého sdružení. Bavili se všichni, i ti, kteří odešli domů s prázdnou. Není vždy důležité vyhrát, ale být, jak se říká, přítom. A to jsme byli. Rozhodně nelitujeme. Hráčské štěstí určitě vyzkoušíme příští rok.

Jiří Kupilík

Střípky a trapasy podle pamětníka Karla Picury

Rvačka – pouze jednou
Guláš zdarma – téměř nikdo nejedl
Při náledí nabouraný sloup na Abertamské křižovatce
Místo svatební noci tanec s kancem
Opilý šatnář – pouze jednou a naposled, nynější šatnářky jsou abstinenty
Pro náledí se nedostavila polovina hostů
Spánek v krbu

Doporučujeme kulturní a společenské programy

Kulturní a společenské akce

- 15.12. - Advent plný tradičních řemesel a dáreků (Hotel Praha, Boží Dar; 13:00)
 22.12. - Vánoční setkání (Náves, Vysoká Pec; 19:00)
22.12. - Zpívání před kostelem (Park, Horní Blatná; 17:00)
 23.12. - Betlémské světlo (Kostel Nejsvětější Trojice, Pernink; 16:30)
 23.12. - Advent se zvírátky po Ježíškově cestě
 (Boží Dar, nám. u vánočního stromu; 14:00)
 31.12. - Silvestrovská zábava, hraje kapela Ještěřice (Hotel Seifert, Nové Hamry)
 11. 1. - Divadelní představení - premiéra komedie „Potichu to neumím, jsem vášnivější“ autor JOE DIPIETRO, (Hotel Seifert, Nové Hamry; 19:30)
 12. 1. - Repríza komedie „Potichu to neumím, jsem vášnivější“

Koncerty

15. 12. - Vánoční koncert Simony Klímové a křest jejího nového alba
 (Špitální kostelík v Jáchymově; 15:30)
 16. 12. - Soubor Corni a Berta Růžičková – citara
 (Muzeum v Nejdku; 15:30)
 19.12. - Vánoční koncert (Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)
 19.12. - Aneta Langerová (Divadlo Husovka - Klub Paderewski, K. Vary; 19:30)
 20.12. - P. I. Čajkovskij: Louskáček (Karlovarské městské divadlo; 19:30)
 21.12. - Adventní koncert, Merklínský pěvecký sbor
 (Merklín, u vánočního stromu; 17:00)
 23.12. - J. J. Ryba: Česká mše vánoční, KPS K. Vary (Kláster Ostrov; 15:00)
 23.12. - Vánoční koncert Milana Krajce
 (Divadlo Husovka - Klub Paderewski, K. Vary; 19:30)
 26.12. - J. J. Ryba: Česká mše vánoční KPS K. Vary (Kostel Boží Dar; 20:00)
 27.12. - Vánoční koncert skupiny Roháči z Lokte
 (Kostel Nejsvětější Trojice, Pernink; 18:00)

- 29.12. - Adventní koncert, Merklínský pěvecký sbor (Kostel Abertamy; 17:00)
 29.12. - J. J. Ryba: Česká mše vánoční KPS K. Vary
 (Kostel sv. Michaela, Ostrov; 16:00)
 30.12. - J. J. Ryba: Česká mše vánoční KPS K. Vary (Kostel ve Staré Roli; 8:30)

Výstavy, přednášky

- do 30.12. - Advent v muzeu (Muzeum Karlovy Vary)
 do 30.12. - Vánoční výstava (Muzeum Nejdek)
 do 20. 1. - Svět Josefa Lady (Galerie umění Karlovy Vary)

Kina

- 15.12. - Auta 2 (Kino Pernink; 18:00)
 22.12. - Madagaskar 2 (Kino Horní Blatná; 18:00)
 25.12. - Velká vánoční jízda (Kino Pernink; 18:00)
 26.12. - Svatá čtveřice (Kino Pernink; 18:00)
 29.12. - Doba ledová 4: Země v pohybu (Kino Horní Blatná; 18:00)
 5. 1. - Ve Stínu (Kino Pernink; 18:00)
 12. 1. - Expendables: Postradatelní 2 (Kino Pernink; 18:00)

Fotosoutěž

Fotosoutěž o nejkrásnější fotografie z oblasti Krušných hor probíhá od 3. 10. 2012 do 15. 2. 2013. Fotografie mohou být tematicky zaměřeny následovně: Krajina a příroda Krušných hor; Památky a turistické zajímavosti v Krušných horách; Lidé v Krušných horách, jejich život a tradice; Lidé v akci; Sportovní a kulturní akce v Krušných horách. Podrobná pravidla zájemci najdou na webových stránkách Destinační agentury Krušné hory o.p.s. v sekci tiskové zprávy: www.krusne-hory.org.

Karlovy Vary, 5. 12. 2012

Předvánoční vernisáž soch z Mariánské

V galerii Duhová paleta v Karlových Varech – Rybářích byla otevřena výstava „Řezbářská sympózia, sochy a fotodokumentace“ autorů Jiřího Laina a klientek Domova pro osoby se zdravotním postižením v Mariánské. Při slavnostním zahájení 5. 12. v zaplněném sálu galerie zazpíval vánoční koledy pěvecký sbor klientek ústavu pod vedením sbormistra Jiřího Navary. Ředitel ústavu Pavel Novák upřímně poděkoval sochaři-řezbáři Jiřímu Lainovi z Abertam za 11letou spolupráci. K této tradici se v průběhu let připojili i další sochaři – řezbáři Slávek Jiran, David Fiala, Pavel Vítek, Berta Kizsa a malíři Lucie Pasco a Vladimír Kafka. Na závěr o práci minulých let promluvil iniciátor sympózií Jiří Lain. V prostorách galerie jsou k vidění díla jmenovaných autorů spolu s výtvarnými pracemi klientek ústavu, včetně fotografií, které mnohaletou tvůrčí práci dokumentují. Příjemnou atmosféru vernisáže podpořily diskutující hloučky návštěvníků. Výstava potrvá do 3. 1. 2013, otevírací doba je pondělí až čtvrtek, v době od 15 do 18 hodin.

text a foto

Jiří Kupilík

Při slavnostním zahájení zazpíval vánoční koledy pěvecký sbor klientek ústavu pod vedením sbormistra Jiřího Navary

O tradici sochařských sympózií na Mariánské promluvil jejich iniciátor Jiří Lain

V galerii Duhová paleta jsou k vidění díla sochařů-řezbářů spolu s výtvarnými pracemi klientek ústavu

Doporučujeme sportovní akce

Sport

8. 12. - Pražská župa, Pohár plzeňského kraje – volně (Biatlon. areál Eduard)
 9. 12. - Pražská župa, Pohár plzeňského kraje – klasika (Biatlon. areál Eduard)
 14. 12. - Atletika, (hala Sokolov; 16:00)
 16. 12. - Kros, Běh kolem Kláštera (Kadaň; 10:30)
 26. 12. - Kros, Běh ve Františkových Lázních
 30. 12. - Zahajovací závod na běžkách – klasika (Jahodová louka, Boží Dar)

30. 12. - Župní přebor v biatlonu (Biatlonový areál Eduard)

31. 12. - Kros, Silvestrovský běh Ostrov

1. 1. - Kros, Novoroční běh v Doubí

5. 1. - Veřejný závod na běžkách „Okolo ML pramenů“ – volně (Mariánské Lázně; 9:30)

12. 1. - Štít Krušných hor – běžky volně (Jahodová louka, Boží Dar)

13. 1. - Štít Krušných hor – běžky klasika (Jahodová louka, Boží Dar)

Karlovy Vary, 25.–26. 12. 2012 6. ročník Carlsbad Ski Sprint 2012

Na tiskové konferenci v Praze 3. 12. 2012 a následně v České televizi náš světový běžec na lyžích Lukáš Bauer z Božího Daru informoval nejen o svých smělých plánech, ale také o programu mezinárodních závodů v běhu na lyžích ve sprintu volnou technikou v ulicích Karlových Varů 26. 12. 2012, a Luft byl při tom. Program na třídě T.G.M. začíná v 15 hodin a končí ve 20 hodin ohňostrojem. Novinkou je večerní lyžování 25. 12. pro širokou veřejnost – podrobnosti a fotky z minulých ročníků na www.ski-sprint.cz.

fotoreportér Petr Maglia

Závody psích spřežení: Abertamy 7.–9. 12. 2012 Zlatá horečka se vrací do Krušných hor

Před staletími přišli do Krušných hor první prospektori, aby hledali tehdy vzácné kovy jako stříbro, cín, měď a další. Nevím, je-li známo, jak se tehdy přepravovali, ale nejspíše většinou pěšky, možná někdy koňmo. V zimě byl pohyb ve zdejších horách zvláště obtížný až nemožný, neboť zcela jistě neznali lyže a zřejmě ani sněžnice.

Jak se pohybovat v drsných zimních podmínkách s vybavením pro přežití a prospektorským náradím, okoukali prospektori o několik století později u indiánských a eskymáckých kmenů na severu Kanady a Aljašce. Při záboru claimů bylo nutností mít rychlé spřežení. Kdo byl první, zabral nejlepší kus potoka a půdy. Po konci zlaté horečky psi zůstali a začaly se pořádat první závody psích spřežení.

V našich končinách psi severských plemen nebyli, a tak v sedmdesátých letech minulého století začala parta nadšenců vytvářet prvního českého

Dirk Jänisch z Berlína a jeho spřežení aljašských husky byli nejvzdálenějšími účastníky závodu

„severského“ psa. Vznikl český horský pes, se kterým u nás začaly první závody. V osmdesátých letech byli dovezeni aljašští malamuti (podle indiánského kmene Mahlemutů), mohutní psi s velkou silou a vytrvalostí, po nich dorazil sibiřský husky – lehčí a vytrvalý pes, dále samojed (podle sibiřského kmene Samojedů) a nakonec i grónský pes. Všichni tito psi u nás dnes jezdí závody psích spřežení. V současnosti se k nim přidal ještě evropský saňový pes (ESP), atlet vyšlechtěný na velkou rychlost. Protože tato plemena mají různou výkonnost, dělí se do různých závodních kategorií nejen podle počtu psů, ale i podle rasy.

Také závody se dělí, a to podle délky: SPRINT – 8 až 20 km, MID – 25 až 50 km, a LONG – 50 až několik tisíc kilometrů. Nejdelším závodem je Iditarod na Aljašce, který měří 1 000 mil a nejrychlejší spřežení ho zvládají v čase kolem 10 dní.

Dnešní závodní týmy zvířat a lidí jsou špičkovými sportovci. Takové špičkové týmy se sešly ve dnech 8.–9. 12. 2012 v Abertamech v areálu Technických služeb, odkud startovaly na MIDových a sprintových tratích závodu, pořádaného Krušnohorským sportovním klubem psích spřežení. Ne aby hledaly cín a měď, ale přesto šlo o cenné kovy, o zlato, stříbro a bronz. Do redakční závěrky Luftu ještě nebyly k dispozici konečné výsledkové listiny, které si zájemci

Nejrychlejším závodníkem byl Václav Zetek a získal tak putovního Krušnohorce

mohou najít na <http://eduarduvmid.blog.cz/>. Nevšední zážitky ze závodů ilustrujeme fotkami.

Milan Šindelář,
ředitel závodu

I s jedním psem se už dá závodit

Na Lesné vznikne infocentrum

Koncem letošního září schválil projektový výbor projekt s názvem „Dvě země – jeden region / Zwei Länder – eine Region“, který bude podpořený z Programu Ziel 3 / Cíl 3 na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko. Projekt je zaměřen především na zvýšení informovanosti turistů v Krušných horách na území Mostecka, Chomutovska, Erzgebirgskreis a Landkreis Mittelsachsen. Realizace projektu začala 1. října 2012 a spoluprodukuje jej pod vedením Vzdělávacího a rekreačního centra Lesná projektoví partneři – obec Deutschneudorf a Spolek Fortuna v Deutschkatharinenbergu.

Prioritou českého kooperačního partnera je vybudovat a zřídit v sídle Vzdělávacího a rekreačního centra na Lesné Informační centrum Lesenská pláň, které se stane hlavním informačním místem nejen pro české turisty, ale i pro blízké německé návštěvníky této části Krušných hor. Němečtí partneři v rámci realizace tohoto projektu dovybaví své stávající informační cent-

rum ve Fortuně nedaleko Hory Svaté Kateřiny, vznikne též výstava na téma „Hornictví – cesta časem“, která bude návštěvníkům připomínat historický odkaz minulých generací. Dalšími cíli projektu kooperačních partnerů je vytvoření aktuálních propagačních dvoujazyčných materiálů o této oblasti, vznik interaktivní naučné stezky, která propojí obě informační centra, a natočení krátkého filmového imageového spotu, jenž bude součástí propagační a informační kampaně i do vzdálenějších míst regionu a obou zemí.

Věříme, že realizací projektu vzniknou pro turisty a návštěvníky Krušných hor nové možnosti volnočasových aktivit a že Krušné hory budou opět centrem turistického dění. Infocentrum Lesenská pláň bude otevřeno na jaře roku 2014. Až budete mít cestu do hor, určitě navštívte informační centra.

**Kateřina Herzánová, Lesná
Nadační fond Krušnohoří
a Horský klub Lesná**

Vánoce na Lesné 2012 – zbývající adventní víkendy

V dubnovém vydání Luftu č. 4/2012 v rubrice Tip na výlet jsme ve spolupráci s Nadačním fondem Obnova Krušnohoří informovali o programu jarní a letní turistické sezony na úžasné Lesenské pláni nacházející se v Krušných horách nad Jirkovem, v katastru obce Nová Ves v Horách, místní část Lesná. V srpnovém vydání Luftu č. 8/2012 jsme dokumentovali Krušnohorské Viktoriánské slavnosti na Lesné, spojené se závěrem sochařského sympozia vedeného Jiřím Lainem z Abertam. Nyní alespoň stručně, s čím se ještě mohou návštěvníci Lesné setkat v posledních dnech roku o zbývajících adventních víkendech. Bude to například odlévání oliva, drátkování vánočních ozdob, výroba svíček z plástů včelího vosku, pečení a zdobení vánočních perníčků, focení na vánoční PF u stromečku nebo Nebeská pošta – psaní dopisů Ježíškovi.

Od počátku adventu do 8. 1. 2013 probíhá v Krušnohorském muzeu na Lesné výstava betlémů ze všech koutů Čech. Po dobu vánočních svátků si návštěvníci Lesné mohou odnést ve svých lucerničkách „Betlémské světlo“ z kapličky sv. Antonína do svých domovů.

Více informací na www.horskyklublesna.cz.

Krušnohorská štola

Krušnohorská štola je sladké vánoční pečivo z kynutého těsta s lehkou marcipánovou příchutí, první zmínka o ní pochází už z roku 1571. Traduje se, že je to symbol Jezulátka v zavinovačce. Staří Krušnohorci říkali štole dokonce „děťátko“. Podle tradice se štola načínila vždy ráno prvního vánočního dne.

Přísady

450 g pšeničné mouky, 100 ml mléka, 70 g cukru, 150 g margarínu, 70 g másla, 70 g vepřového sádla, 125 g sladkých mandlí, 15 g hořkých mandlí, 50 g kandované citronové kůry, 200 g velkých rozinek (sultánek), 30 g droždí, 10 g soli

Příprava

Promísíme mouku se solí a uprostřed vytvoříme prohlubeň. Do ní nadrobíme droždí a smícháme s polovinou vlažného mléka. Těsto necháme zakryté 20 minut odležet. Máslo a sádlo se rozpustí ve zbylém mléku a přidají se k těstu. Pak přidáme cukr a hněteme, dokud se těsto chytá mísy. Zakryté je necháme na teplém místě 1–1,5 hodiny kynout. Potom zahněteme rozinky, mandle a kandovanou citronovou kůru. Z těsta nyní zformujeme štolu. Krušnohorská štola se nepřehýbá jako drážďanská štola. Těleso štole se v polovině délky podélně nařízne. Tak obdrží při pečení svůj typický tvar. Za 1–1,5 hodiny ji upečeme dohněda a ještě teplou ji potřeme rozpuštěným máslem a posypeme moučkovým cukrem. Po upečení musí štola minimálně tři týdny odpočívat v chladu, aby získala správnou vlhkost a byla chutná.

podle www.landwirtschaft.sachsen.de zpracoval Karel Picura, foto Uli Möckel

Abertamy, 7. listopadu 2012

Další setkání projektu Zaniklé obce říčky Černá

Sedmého listopadu se uskutečnilo další setkání dětí z obou základních škol projektu „Zaniklé obce říčky Černá“ – ZŠ Pernink a ZŠ Schwarzenberg, tentokrát v Abertamech. Na pro-

gramu společné pracovní schůzky byla hned dvě témata k uložení do naší paměti a zachování tajemství Krušných hor: historie výroby rukavic a minimuzeum pana Albrechta v Hřebečné.

Rozdělili jsme se do dvou pracovních skupin, které se vystřídaly na obou místech exkurze. Viděli jsme muzeum rukavic i jejich dřívější výrobu, již nám na místě popsal odborník pan Gerhard Krakl. Děti si vyzkoušely i šití rukavic, otestovaly vzorky, na řadu přišla i módní přehlídka. Minimuzeem minerálů nás provedl Marek Nesrsta. Jsme rádi, že takové vzácné poklady na Hřebečné máme.

Na dalších schůzkách se už nesejdeme pohromadě. Náš tým teď bude pracovat po skupinách, ukončením projektu bude veřejnosti přístupná výstava na české a německé straně hor. Než bude otevřena, musíme ale ještě namluvit film, vytisknout kroniku,

I obyčejný křemen může být krásný

přípravit spoustu materiálů i minerálů a jejich dokumentaci a přichystat celou expozici výstavy. Je to ještě spousta práce, ale nás tato setkání obohacují o zkušenosti, zážitky a vnímání historie kolem nás.

Eva Hejtmánková, ZŠ Pernink
foto Marek Nesrsta

Zima očima místních pozorovatelů

Pan Karel Picura z Perninku zaznamenává výšku čerstvě napadaného sněhu (foto Jana Picurová)

Lidská paměť je pomíjivá. Většinou si pamatujeme, že za našich dětských let byly obrovské závěje a silné mrazy, ale při bližším zkoumání a porovnání s oficiálními meteorologickými daty zjišťujeme, že toho sněhu zase tak extrémně moc nebylo a ani teploty nijak

výrazně z průměru nevybočovaly. Přirozenou vlastností paměti je pamatovat si extrémy a ty potom zobecňovat. Někteří z nás si ale z různých důvodů údaje, které je zajímají, zapisují. Nedělají to podle žádných oficiálních metodik. Záznamy si píšou do všeho, co je právě po ruce, do kalendářů, na rub obrazů, do zápisníků atd. Nejideálnějším záznamovým médiem se ale zdají být zárubně dveří, rámy obrazů, případně trámy na půdě, kde je riziko ztrát a znehodnocení získaných informací relativně nízké.

Pan Miloš Dáňa z Horní Blatné již 20 let sleduje datum, kdy napadl první sníh a zůstal ležet déle než 24 hodin. Ze záznamů je patrné, že až na výjimku ze září 1995 přišel první sníh pravidelně koncem října nebo začátkem listopadu. Tyto údaje ale nemají, jak vyplývá z pozorovatelovy zkušenosti, žádnou vypovídací hodnotu pro průběh nastávající zimy.

Archivace meteorologických záznamů pana Miloše Dáni z Horní Blatné (foto PM)

Pan Karel Picura z Perninku si při každodenním odklizení sněhu začal zaznamenávat jeho čerstvě napadané množství. A tak jako zajímavý

údaj může uvést, že v extrémní zimě 2004–2005 napadlo celkem 8,02 m sněhu. Další zima, 2005–2006, se svými 541 cm již blížila průměru, stejně tak jako tři poslední zimy s 303, 437 a 437 cm napadaného sněhu.

A jaká tedy bude letošní zima? Přírodu trápí výrazný vláhový deficit jak v letním, tak i v zimním období. Tento cyklus trvá již dlouhou řadu let. Nezbyvá než doufat, že si to „moudrá matka příroda“ vyrovná sama, možná počínaje touto zimou. Podle průběhu počasí letošního roku a klasického příchodu zimy na přelomu listopadu a prosince (nepočítaje exces z konce října) by nás nemělo čekat nic extrémního, pouze srážek ve formě sněhu nebo deště může být více, než na co jsme byli v minulosti zvyklí. Bez záruky.

Jiří Kupilík s pomocí Miloše Dáni
a Karla Picury staršího

Evangelium české léta Páně 2012

Autor rubriky přeje veselého Silvestra 2012

Za tohoto času řekl Pán učedníkům svým: „Bratři, jděte do Evropské unie, kolébky křesťanství, a zjistěte, jak tento kdysi bohabojný lid dodržuje zákony desatera, které jsem v dávných dobách předal Mojžíšovi na posvátné hoře Sinaj.“ Za nějaký čas se učedníci vrátili a oznámili Bohu: „Pane, slovo i zákony tvé dávno ztratily svoji vážnost a zlaté tele konzumu převzalo v tomto novodobém Babylonu moc.“ I zamyslel se Bůh, povolal nebeskou personální agenturu v čele s archandělem Gabrielem a pravil: „Vyberte člověka povolného, který vezme úděl můj do rukou svých a navrátí lid zpět na cestu pravou.“

Po stanovení lhůt předstoupil archanděl před Boha s tímto výsledkem: „Naším výběrem prošli pouze čtyři vhodní kandidáti a shodou okolností všichni občané malé středoevropské zemičky Česka.“ „Pokračuj,“ vybídl anděla Bůh. A Gabriel všemohoucímu zvěstoval: „Prvním vybraným je ministr financí, jakýsi Kalousek, který dře z kůže prostý lid. (Bůh se zachmuřil.) Je to ale praktikující křesťan a čes-

ký národ beznabohů si to jistě zaslouží. My u nás to hodnotíme jako určitou formu misijní práce a tomuto člověku zůstává nebeská brána otevřená. Také zde působí dva věrozvěsti, Cyril s Metoděm, kteří na Moravě a v Čechách hlásají slova nové naděje,“ informoval anděl. „Ty dva již máme u nás na nebesích,“ namítl Bůh. „To jsou ale pouze krycí jména z našich seznamů pro pány Haška a Sobotku. Ty bych ale pro toto poslání nedoporučoval, paktují se totiž s lidmi z kartoték ďáblových,“ dokončil myšlenku Gabriel.

„A ten poslední?“ vyzvídal Bůh. „Tím posledním je Václav Klaus, prezident, stárnoucí solitér s velmi vlašným přístupem k řešení církevních restitucí, bez dalších zásluh o vstup do království nebeského,“ pokračoval archanděl. „Ve jménu svatého Václava a Václava Havla, dejme však i tomuto třetímu významnému Václavovi Českého království šanci,“ přimlouval se Gabriel. Bůh se zamyslel a pravil: „Budiž, oslovím tedy Václava Klause.“ A tak se také stalo.

„Milý synu, vyzývám tě ke konzultaci starých Božích zákonů na vybrané posvátné hoře Česka,“ vyjevil Bůh svůj záměr. Oslovený Václav přemýšlel, jakou posvátnou horu Česka vybrat. Říp, Blaník, nebo Sněžku? Památný Říp zavrhl ihned. Sice místo vystoupení Praotce Čecha, ale dnes promenáda obtloustlých politických turistů, devalvujících ve svých projevech původní Čechovu vizi. Blaník, Václav se zasnul, jak v čele těžkooděnců zavádí svojí spanilou jízdu nový řád v této bruselsko-babylonské děvce. „Václave, Václave,“ vytrhl ho z rozjímání vševědoucí. A tak padla volba na nejvyšší horu Česka Sněžku.

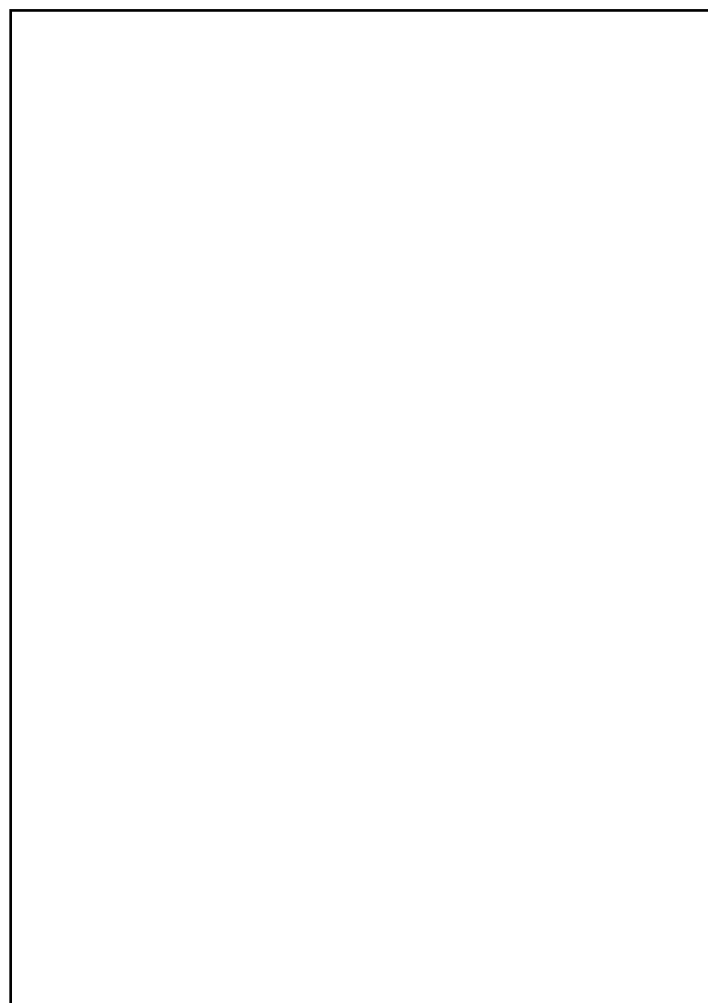
Prezidentská družina se utábořila v Pecí pod Sněžkou a Klaus s batohem připomínek, sledován z povzdálí ostržím zrakem své ochranky, vyrazil na vrchol. Nikde ani živáčka. Radost z dosažení vrcholu překazily černé mraky doprovázené hromy a blesky, jakožto předzvěst příchodu všemohoucího. Bůh rozložil kamenné desky s desaterem, Václav připojil svůj notebook a diskuse začala. Výměny názorů doprovázené řaděním živlů nechávaly v nejistotě nejen anděly, ale i prez-

identovy poradce. Jak bouře přišla, tak náhle i odešla a pod vyčištěnou oblohou sestoupil Klaus do základního tábora a vyhlásil brífink za účasti médií. „Diskuse s Bohem byla velmi, ale velmi obtížná,“ prohlásil prezident. „Tisíciletou konzistentní pravdou v prvním přikázání „v jednoho Boha věřití budeš“ neotřásl ani moje argumenty vycházející z potřeby rozšířit boží trojici na čtveřici nebo jmenování vládnoucí dvojice boží. U druhého přikázání – nevezmeš jméno Boží nadarmo – mávl Bůh s úsměvem rukou nad mojí námitkou o negativním působení médií, různých těch bezvýznamných pisálků a rádoby literárních intelektuálů. Se slovy „unavený vůl málo táhne“ odmítl Pán i mé názory na využívání volného času prací v přikázání „pomni, abys den sváteční světil“. Jediné, kde jsme se trochu shodli, byla důchodová reforma, formovaná slovy „cti otce svého a matku svou, aby dobře se ti vedlo na zemi i na nebi“.

Při jeho dalších slovech – nesesmilníš – jsem pokorně sklopil hlavu a na další diskusi rezignoval. Boží pravda je prostě pravda Boží, Boží argumenty jsou Boží zákony a desatero prověřené věky není třeba upravovat, pouze se jím řídit. Bůh je Bůh a já jsem pouhý člověk,“ prohlásil překvapivě skromně Václav Klaus.

„A čím váš rozhovor Bůh nakonec uzavřel?“ zeptal se všetečně neúnavný bojovník proti korupci na nejvyšších místech, redaktor magazínu Týden Radek John. „Je mnoho povolaných, ale málo vyvolených. Václave, odejdi v pokoji,“ odpověděl na otázku redaktora Václav Klaus. „Odcházení, to je ale Havlovina,“ vykřikl v rozrušení komoří Hájek. „Ámen, pravím vám, slyšeli jste slovo Boží,“ prohlásil osvěcený Václav Klaus a ukončil brífink.

Jiří Kuplík

Blesková reakce prezidentovy ochranky na kontakt Boha s panem prezidentem

Yettischool
Ski, snowboard & snowkite škola
Půjčovna značkových lyží, snowboardů
a snowkitů

www.yettisnowboard.cz / dasa@yettisnowboard.cz
tel: 0420 777863236 / Boží Dar 58. 36262

**Komfortní, plně vybavené apartmány
v centru obce Boží Dar.**

**wifi zdarma v celém objektu, sauna
dětský koutek, stolní fotbálek
kamerově hlídané parkoviště, garáž**

**Tel. +420 774 701 505
info@apartmanyengadin.cz
www.apartmanyengadin.cz**

**Účetní a daňová kancelář
Věra Malimánková**

- vedení účetnictví
- daňové evidence
- výpočet a optimalizace daňové povinnosti
- vypracování daňových přiznání
- zpracování mezd
- personální agendy
- mzdový audit
- zastupování na příslušných úřadech

II. odboje 194, Horní Blatná
Tel.: 353 541 771, 728 479 709
Email: vm@fiat.cz

Krušnohorský penzion Javor

Rodinné a společenské akce
(svatby, křtiny, promoce, narozeniny...)
Firemní akce
(školení, večírky, teambuilding,
valné hromady, porady...)

Kontakt
II. odboje 194, Horní Blatná
Tel.: 353 541 770, 606 728 170, 728 479 709
Email: info@kpj.cz, <http://www.kpj.cz>

AXA TRAVEL
Krymská 5, 360 01 Karlovy Vary
Tel.: 353 230 101, fax: 353 230 102
E-mail: info@axatravel.cz, www.axatravel.cz

- zájezdy do celého světa po celý rok
- last minute za minimální ceny
- komplexní cestovní služby
- mezinárodní jízdenky, letenky

Parkování a zastávka MHD (2,3,4,5,6,10) jen 50m od kanceláře

obaly zelený

HORNÍ BLATNÁ

sáčky • přirezy • kelímky
papír • tašky • folie • tácky

**602 130 841
606 893 445**

www.obalyzeleny.cz

TRUHLÁŘSTVÍ DORAZÍN ABERTAMY
VÁM NABÍZÍ
KRUŠNOHORSKÝ NÁBYTEK

TRADIČNÍ KANADSKÉ TECHNOLOGIE
RUČNÍ ZPRACOVÁNÍ NA ZAKÁZKU

SRUBOVÝ NÁBYTEK PRO GENERACE!

KONTAKT:

Tel. 725 891545

dorazin.truhlarstvi@seznam.cz

DE: Tel. +420 608 359 838

www.truhlarstvi-dorazin.cz

LESY JÁCHYMOV
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

**SPRÁVA LESŮ
MĚSTA JÁCHYMOVA**

MYSLIVOST

♦ poplatkový lov jelení zvěře

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA

♦ certifikované stavební řezivo

♦ paletové přílezy

♦ řezání střešních krovů na zakázku
do délky 10,5 m

♦ pořez na zakázku

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211**, fax: **353 811 221**

STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

www.zahrady-parky.com

zahradnické práce

VINNÝ SKLÍPEK
...trochu jiná vinotéka

- prodej moravských vín
- pořádání degustací
- pořádání soukromých akcí

**Dodavatel vín pro Gastronomii
zastoupení vinařství v Regionu**

**areál zahradnictví
Závodu míru 306**

Karlovy Vary (Stará Role)

www.dobre-vinko.webnode.cz

tel.: 606518911 email: zahrady.tomek@seznam.cz

**OČNÍ
OPTIKA**
POTUČKY

KVALITNĚ

Levně

RYCHLE

Potučky 171

**Po - Ne
10:00 - 17:00**

**Středa
ZAVŘENO**

tel.:
351 120 294

ŠKOLA BĚŽECKÉHO LYŽOVÁNÍ

Naučíme Vás klasiku i bruslení!

Kontakt:
Areál Novako
Boží Dar 196
+420 773 625 402
school@novako-ski.cz
www.skola-bezky.cz

Výuka: jednodenní, víkendová, individuální

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 200 Kč každý měsíc LEDEN až ČERVEN
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

Ubytování v soukromí
Tel. 604 100 425

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POŘEZU VLASTNÍ KULATINY MEINLOVA 188, PERNINK,
T-353 892 383 • M-723 331 711